

รายงานฉบับสมบูรณ์ ประจำปี 2557
โครงการวิจัยที่ 3085 – 3985

เรื่อง “แนวทางการอนุรักษ์ประเพณีการรำมะหน่าว (MANAU)
ของชนเผ่ากะฉินในชุมชนบ้านใหม่สามัคคีกะฉิน หมู่ 14
ตำบลเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่”

หัวหน้าโครงการวิจัย

นายอนุชาติ ลาพา

ได้รับทุนวิจัยสนับสนุนจากมูลนิธิโครงการหลวง
และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

มกราคม 2557

รายงานฉบับสมบูรณ์ ประจำปี 2557

โครงการวิจัยที่ 3085 – 3985

เรื่อง “แนวทางการอนุรักษ์ประเพณีการรำมะหน่าว (MANAU)
ของชนเผ่าคะฉิ่นในชุมชนบ้านใหม่สามัคคีคะฉิ่น หมู่ 14
ตำบลเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่”

มูลนิธิ

หัวหน้าโครงการวิจัย

นายอนุชาติ ลาพา

นายพงษ์รัม

หัวหน้าโครงการ

ซึ่งรัม

หัวหน้าโครงการ (ร่วม)

ทีมวิจัย

นายประเสริฐ

ช่อแล

นางสาว.จิรนนท์

ละชี

นางสาวกาญจนา

มะหรั่ง

นายป่าว

นอลัด

นายสมชาติ

ละชี

นางปราณี

ปาน่า

ทีมวิจัย

นายกำวิน แอแสง	
นายตู่แสง	ละชี
นายมะกำ	ละชี
นายป้อกนอ	ตั้งเปา
นายละนุ	จะคา
นายแสงชัย	ละชี
นายนออง ร	ะทอ
นางแก้ว	ละไฟ
นางมล	มะลิ
นายแสงพงษ์	ละไฟ
นางนาตอง	ลาพา
นายบัณฑิต	คลองกระโจนคีรี

ที่ปรึกษา

นายพันนุมาศ	ทองกระจ่าง
นายบุญชู	ทอมู

ได้รับทุนวิจัยสนับสนุนจากมูลนิธิโครงการหลวง
และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

มกราคม 2557

สารบัญ

	หน้า
สารบัญ	ก
บทที่ 1 บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถามวิจัย	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัยและจุดเน้น	4
ระเบียบวิธีวิจัย	5
ประโยชน์หรือผลที่คาดว่าจะได้รับ	5
ตัวชี้วัดผลสำเร็จของโครงการวิจัย	6
บุคลากร	6
ระยะเวลาดำเนินงานของโครงการวิจัย	7
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม และบริบทของชุมชน	8
ข้อมูลพื้นฐานของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองเขียว	8
ข้อมูลพื้นฐานของชุมชนบ้านใหม่สามัคคีคิเคฉิ่น	10
บทที่ 3 วิธีการดำเนินงาน	12
รายละเอียดการดำเนินงาน	12
ปัญหาและข้อจำกัดในกระบวนการทำงาน	15
บทที่ 4 ผลการวิจัย	17
1. บริบทชุมชนและข้อมูลพื้นฐานของชุมชน	17
2. ผลการศึกษาประเพณีการร่ำมะนาว	20
2.1 ประวัติความเป็นมาของการร่ำมะนาว	20
2.2 องค์ประกอบของประเพณีร่ำมะนาว	41
2.3 ขั้นตอนการเตรียมงาน (ร่ำมะนาว)	49
2.4 ขั้นตอนช่วงการประกอบพิธีกรรมการร่ำมะนาว	52

สารบัญ (ต่อ)

2.5	กฎข้อปฏิบัติสำคัญที่ผู้เข้าร่วมมหานาวต้องปฏิบัติตาม	52
2.6	แนวทางในการอนุรักษ์	52
บทที่ 5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	53
	สรุป อภิปรายผล	53
	มุมมองและข้อเสนอแนะต่อการจัดงานมหานาว	54
	ปัจจัยเงื่อนไขของการดำรงอยู่ของประเพณีรามะหนาว	54
	ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินโครงการ	54
	ข้อดีในการดำเนินโครงการ	55
	ข้อเสนอแนะและข้อซักถามของชุมชนท้องถิ่นวิจัย	55
บรรณานุกรม		56

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

หมู่บ้านใหม่สามัคคีคะฉิ่น เป็นชุมชนคะฉิ่นแห่งเดียวในประเทศไทย ตั้งอยู่ในพื้นที่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองเขียวหมู่ 14 ตำบลเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ก่อตั้งปี พ.ศ.2523 มาเป็นเวลา 31 ปี เดิมบรรพบุรุษของชนเผ่าคะฉิ่น ได้อพยพโยกย้ายถิ่นฐานมาจากบริเวณ ประเทศ มอญโกเลีย เนื่องจากภาวะการณั้สู้รบของแต่ละเผ่าในสมัยนั้น จึงทำให้ มีการอพยพลงมาเรื่อยๆ จนมาถึงทางเหนือของ ประเทศพม่า ซึ่งปัจจุบันเป็นรัฐคะฉิ่น บางส่วนอยู่ทางมณฑลยูนนานของประเทศจีน และรัฐอัสสัม ทาง อินเดีย หลังจากนั้นก็เกิดภาวะสงครามโลกครั้งที่ 2 ซึ่งจากสงครามความไม่สงบและความยากจนใน ประเทศพม่าทำให้ชาวคะฉิ่นจำนวนหนึ่งอพยพเข้ามาในประเทศไทย กลุ่มแรกเข้ามาในสมัยสงครามปราบ คอมมิวนิสต์ในสมัยรัฐบาลจีนก๊กมินตั๋ง เมื่อสงครามสิ้นสุดลง ชาวคะฉิ่นบางคนก็ไม่ได้อพยพกลับ ภูมิลำเนาเดิมและเข้ามาอาศัยอยู่ในไทยแทน มีชาวคะฉิ่นที่อพยพเข้าอยู่ในเมืองไทยที่ละเล็กทีละน้อยไม่ได้ เข้ามาเป็นกลุ่มใหญ่ๆ จึงทำให้ไม่สามารถตั้งถิ่นฐานสร้างชุมชนของชาวคะฉิ่นเป็นเอกเทศของตนเองได้ โดยส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในพื้นที่ทางเหนือของจังหวัดเชียงใหม่ที่ติดต่อกับประเทศพม่า เช่น อำเภอฝาง อำเภอพร้าว อำเภอเชียงดาว และบางส่วนของจังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดเชียงราย และจังหวัดตาก ตลอดจนมีการกระจายอยู่ในในตัวเมืองเช่น เชียงใหม่ ลำพูน กรุงเทพฯ พัทยา ชลบุรี ภูเก็ต สมุทรสาคร อุดรฯ เป็นต้น ส่วนใหญ่อยู่ในภาคแรงงาน การศึกษาต่อในเมืองของเด็กๆ รวมทั้งการเข้ามาอาศัยอยู่ ร่วมกับญาติพี่น้องในตัวเมือง โดยปัจจุบันมีชาวคะฉิ่นที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย 5,000 กว่าคน ทั้งนี้จาก จำนวนคนที้น้อยกว่าชนเผ่าอื่นๆ ทำให้ชนเผ่าคะฉิ่นต้องปกปิดชาติพันธุ์ตนเองและทำตัวให้อาศัยอยู่ กลมกลืนกับชนเผ่าอื่นที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ก่อนแล้ว เช่น ลานู ลีซอ และอาข่ากะเหรี่ยง และเผ่าอื่นๆ จนมีการ แต่งงานมีครอบครัวกับชนเผ่าอื่นๆ

ต่อมาชาวคะฉิ่นได้มาอยู่รวมกันที่หมู่บ้านปางมะเข้ ตำบลปิงโค้ง อำเภอเชียงดาว จังหวัด เชียงใหม่ในปี 2519 ซึ่งเป็นการเริ่มต้นกันรวมกันเป็นชุมชนคะฉิ่นในเมืองไทย ต่อมาอยู่ได้ไม่นานก็เกิด ปัญหาที่อยู่อาศัยทับซ้อนกับพื้นที่ป่าสงวนจึงอพยพโยกย้ายมาตั้งชุมชนใหม่ในเขตพื้นที่ ศูนย์พัฒนา โครงการหลวงหนองเขียวในปี พ.ศ. 2523

การเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมราษฎรตามแนวชายแดนของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ในปี พ.ศ. 2523 พระองค์ได้พระราชทานที่ดินให้กับชาวคะฉิ่นเพื่อใช้เป็น ที่ ทำกินและอยู่อาศัยในพื้นที่หมู่บ้านบ้านใหม่สามัคคี (คะฉิ่น) จึงเกิดขึ้นอย่างเป็นทางการตั้งแต่นั้น เป็นต้นมา โดยปัจจุบันจำนวนประชากรของชนเผ่าคะฉิ่นที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านบ้านใหม่สามัคคี (คะฉิ่น) ทั้งหมด 1,200 คนจาก 120 ครัวเรือน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ ทำไร่ และอยู่กันเป็นครอบครัวใหญ่

ชนเผ่าคะฉิ่นเป็นชนเผ่าที่มีอัตลักษณ์และวัฒนธรรมที่มีความโดดเด่น เช่น การแต่งกายของผู้หญิงจะแต่งกายด้วยเสื้อผ้าประดับเครื่องเงินที่ประดับบนเสื้อช่วงไหล่ และผ้าถุงสีแดงที่ทอด้วยมือ ส่วนผู้ชายจะมีย่ามกับดาบที่เป็นของประจำตัว การมีภาษาเป็นของตนเอง และชนเผ่าคะฉิ่นยังเป็นชนเผ่าที่รักสงบ มีความกล้าหาญ ทั้งนี้ในส่วนของประเพณีในปัจจุบันชุมชนบ้านใหม่สามัคคีคะฉิ่นมีประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวคะฉิ่นและยังคงดำรงอยู่คือ ประเพณีการรำมะหน่าว การกินข้าวใหม่ การลู่ขอคู่ครอง พิธีกรรมการแต่งงาน พิธีกรรมการขึ้นบ้านใหม่ การตั้งชื่อเด็ก “จะถ่องทู่” (Ja Htawng Htu) การจัดงานปีใหม่ การจัดงานคริสต์มาส พิธีการขอพรเพาะปลูก และมีประเพณีที่สูญหายไปแล้ว เช่น พิธีกรรมที่เรียกว่า “กะบุงคุ่ม” (Kum Ba Dum) เป็นพิธีกรรมใช้ประกอบกับงานศพเพื่อส่งวิญญาณ ปลอดภัยวิญญาณพี่น้อง พิธีกรรม “กุ่มบาสะไหล่” (Kum Ba Shalai) เป็นพิธีรับเอาชาวต่างชาติเข้าตระกูล พิธีกรรม “กุ่มบาจุ่น” (Kum Ba Jun) เป็นพิธีรับเอาญาติพี่น้องคนเข้าตระกูล ซึ่งพิธีกรรมเหล่านี้เป็นประเพณีที่เป็นการสื่อสารกับผี ซึ่งปัจจุบันชาวคะฉิ่นส่วนใหญ่หันมานับถือศาสนาคริสต์ ประเพณีดังกล่าวจึงสูญหายไป ทั้งนี้ด้วยชนเผ่าคะฉิ่นนั้นประกอบด้วยกลุ่มย่อยหลักถึง 6 กลุ่ม ได้แก่ 1. จิงพะอะ (Jinghpw) ซึ่งเป็นกลุ่มที่ใหญ่และใช้ภาษาจิงพะอะเป็นภาษากลางในการสื่อสารระหว่างกลุ่มในปัจจุบัน 2. มาหลู่, ลองว่อ (Maru, Lawngwaw) 3. ระวาง (Rawang) 4. ลีซู Lisu (เฉพาะในรัฐคะฉิ่น) 5. ละชี, ละชิก (Lashi, Lachik) และ 6. ไชว้า, อะซี (Zaiwa, Ahzi)

ในแต่ละกลุ่มยังมีกลุ่มย่อยอีกมากมาย จึงทำให้มีประเพณีและภาษาของแต่ละกลุ่มมีความแตกต่างกันไป อย่างไรก็ตามสืบเนื่องจากต้นตระกูลเชื้อสายความเป็นคะฉิ่นของแต่ละกลุ่มย่อยยังมีความผูกพันและเกี่ยวข้องกันตามสายเลือด รวมทั้งปัจจัยสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยในบริเวณเดียวกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ ดังนั้นชนเผ่าคะฉิ่นจึงมี “ประเพณีการรำมะหน่าว” (Ma Nau) ซึ่งเป็นประเพณีที่เป็นศูนย์รวมเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มย่อยต่างๆ

ประเพณีการรำมะหน่าวเป็นประเพณีที่มีความสำคัญอย่างยิ่งของชนเผ่าคะฉิ่นในแง่ของการสะท้อนถึงอัตลักษณ์เพื่อปกป้องบอกถึงความเป็นคะฉิ่น รวมทั้งเป็นประเพณีที่เชื่อมความสัมพันธ์ในระหว่างกลุ่มย่อยต่างๆ ของชนเผ่าคะฉิ่น การรำมะหน่าวเป็นประเพณีที่บรรพบุรุษได้สืบทอดมาตั้งแต่เมื่อชนเผ่าคะฉิ่นยังนับถือผีจนหันมานับถือศาสนาคริสต์แต่ก็ยังสืบทอดประเพณีการรำมะหน่าวมาจนถึงปัจจุบัน ประเพณีการรำมะหน่าวไม่ได้จัดกันบ่อยๆ จะจัดเมื่อฉลองในวาระสำคัญเท่านั้น เช่น การครบรอบวาระต่างๆ ฉลองชัยชนะ หรือประสบผลสำเร็จ รวมทั้งรำถวายให้กับบุคคลสำคัญต่างๆ งานรำมะหน่าวนั้นชนเผ่าคะฉิ่นจากกลุ่มย่อยต่างๆ จะมาร่วมรำมะหน่าวด้วยกัน ซึ่งจะมีท่าทางประกอบการรำมะหน่าวแต่ละท่ามีความหมายแตกต่างกันออกไป ตรงกลางจะต้องมีเสามะหน่าว มีเครื่องดนตรีประกอบการรำ รวมทั้งมีผู้นำเต้นรำซึ่งเรียกว่า “หน่าวซอง” (Nau Shawng) ในส่วนของผู้เข้าจะแต่งกายชุดชนเผ่าของแต่ละชนเผ่าอย่างสวยงาม เพื่อเข้าร่วมพิธีการรำมะหน่าว

ตลอดการก่อตั้งหมู่บ้านใหม่สามัคคีคะฉิ่น 3 1 ปี ได้มีการจัดทำประเพณีการรำมะหน่ามาแล้ว 5 ครั้ง ครั้งแรก 4-5 ธันวาคม 2545 ซึ่งในแต่ละครั้งจะจัดทุกวันที่ 4-5 ธันวาคม โดยเว้นระยะ 2 ปี เพื่อถวายพระพรชัยมงคลแด่องค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และเพื่ออนุรักษ์ประเพณีการรำมะหน่า รวมทั้งเพื่อพบปะสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชนเผ่าคะฉิ่นที่อยู่ในประเทศไทย สำหรับชนเผ่าคะฉิ่นที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยนั้นในการจัดงานแต่ละครั้งชุมชนจะประสบปัญหาในด้านงบประมาณ เพราะการจัดงานรำมะหน่าเป็นงานใหญ่ที่ต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก ซึ่งได้มีการแก้ไขปัญหาโดยการระดมทุนจากชาวบ้าน และเขียนโครงการเสนอกับหน่วยงานรัฐและองค์กรท้องถิ่นแต่ส่วนใหญ่จะไม่เพียงพอเนื่องจากจำนวนประชากรยังน้อย และผู้เชี่ยวชาญในการรำมะหน่า หรือที่เรียกว่า “หน่าของ (Nau Shawng)” ในประเทศไทยยังไม่มี ทำให้ไม่มีคนที่สามารถสืบทอดให้กับคนรุ่นใหม่ ซึ่งหน่าของมีบทบาทหน้าที่ที่สำคัญมากคือ เป็นผู้นำกระบวนการรำมะหน่า ซึ่งหากไม่มีหน่าของ ก็ไม่อาจจะประกอบพิธีการรำมะหน่าได้ และในการประกอบพิธีแต่ละครั้งต้องนำผู้นำรำมะหน่า หรือ “หน่าของ” จากรัฐคะฉิ่น ซึ่งก็มีปัญหาในด้านของการเดินทางเข้าประเทศ และระยะเวลาในการอยู่ในประเทศไทย ทำให้การสืบทอดประเพณีดังกล่าวขาดช่วงไป ทั้งนี้ได้มีการแก้ไขปัญหาในประเด็นดังกล่าวด้วยการนำหน่าของจากรัฐคะฉิ่นมาสอนทำเต็นให้และแต่งตั้งหน่าของในไทย แต่ยังไม่สามารถเรียนรู้ได้เพียงเล็กน้อยเพราะระยะเวลาสั้น และผู้นำหน่าของในไทยยังไม่มี ความมั่นใจพอในการนำรำมะหน่า เพราะหากถ่ายทอดผิดพลาดอาจทำให้การประกอบพิธีไม่สมบูรณ์และอาจจะทำให้เกิดอาเพศได้

การจัดงานรำมะหน่า เป็นงานที่อาศัยการมีส่วนร่วมของทุกคนในชุมชนและหน่วยงานต่างๆ ในชุมชน เช่น พ่อบ้านรับผิดชอบในการจัดเตรียมงาน เตรียมสถานที่ เตรียมเสามาหน่า และเตรียมเป็นผู้นำในการเต้น ส่วนแม่บ้านจัดเตรียมที่พักแขก ต้อนรับแขก และจัดเตรียมอาหาร ในส่วนขององค์กรท้องถิ่นและหน่วยงานอื่นๆ จะอยู่ในบทบาทของสนับสนุนด้านงบประมาณและอุปกรณ์ และจัดงานร่วม เด็กและเยาวชนเข้าร่วมทั้งในการช่วยเตรียมงานและเต้นในงาน อย่างไรก็ตามพบว่าในปัจจุบันนั้นประเพณีวัฒนธรรมอันเป็นอัตลักษณ์ของชนเผ่าคะฉิ่นได้รับผลกระทบจากกระแสโลกาภิวัตน์ โดยผ่านปัจจัยหลายประการ อาทิเช่น อิทธิพลจากการศึกษาแผนใหม่ และสื่อสารมวลชน เป็นต้น สิ่งเหล่านี้มีส่วนทำให้การปฏิบัติตามวิถีวัฒนธรรมประเพณีเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงไป ส่งผลให้เยาวชนรุ่นใหม่ไม่ตระหนักถึงประเพณีการรำมะหน่า ดังนั้นการแก้ไขปัญหาการสูญหายหรือขาดช่วงของการสืบทอด ถ่ายทอดประเพณีการรำมะหน่า คือ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนได้ศึกษาค้นคว้าอย่างจริงจัง พร้อมทั้งให้เด็กและเยาวชนได้มีโอกาสเรียนรู้ เกิดการสืบทอดและปรับใช้ในชีวิตประจำวันของตนเอง ซึ่งกลุ่มเยาวชนหมู่บ้านใหม่สามัคคีคะฉิ่น แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มแรกเข้ามาทำงาน และศึกษาต่อก่อนออกชุมชน มีจำนวนประมาณ 250 คน กลุ่มที่ 2 เยาวชนที่อยู่ในหมู่บ้าน กำลังศึกษาอยู่โรงเรียนในพื้นที่ชุมชน และกลุ่มที่ 3 เป็นเยาวชนที่ทำงานในชุมชนไม่ได้เรียน โดยกลุ่มเยาวชนได้มีการรวมตัวกันก่อตั้งมานาน 8 ปี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อฝึกฝนวัฒนธรรม และช่วยกิจกรรมในหมู่บ้าน เช่น งานกินข้าวใหม่ งานรำมะหน่า

และเชื่อมความสัมพันธ์กับหมู่บ้านใกล้เคียงหรือกับมูลนิธิองค์กรต่างๆ ที่เข้ามาในชุมชน จากการจัดตั้งกลุ่มเยาวชนที่ผ่านมาประสบปัญหาในด้านของจำนวนคนที่เมื่อเริ่มโตจะเข้าศึกษาต่อในตัวเมือง ทำให้เยาวชนที่มีอยู่จริงในหมู่บ้านยังเด็กทำให้การขับเคลื่อนหรือการทำงานล่าช้า

จากสถานการณ์ดังกล่าวทางทีมวิจัยซึ่งประกอบด้วยประธานเครือข่ายชาติพันธุ์กะฉิ่นแห่งประเทศไทย ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านบ้านใหม่สามัคคี ประธานกลุ่มแม่บ้าน ประธานวัฒนธรรมหมู่บ้าน ประธานเยาวชนหมู่บ้าน ประธานกลุ่มวัฒนธรรมกะฉิ่นของหมู่บ้านและของประเทศไทย ฯลฯ จึงมีความเห็นร่วมกันว่า หากไม่มีการศึกษารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการร่ำมะหน่าและอนุรักษ์ประเพณีร่ำมะหน่าของชนเผ่ากะฉิ่นในชุมชนบ้านใหม่สามัคคีกะฉิ่นไว้แล้ว ในอนาคตประเพณีดังกล่าวอาจจะสูญหายไป ดังนั้นเพื่อให้วัฒนธรรมอันสำคัญดังกล่าวของชาวกะฉิ่นยังคงอยู่ และเกิดการสืบทอดต่อลูกหลาน ทีมวิจัยชุมชนจึงอยากที่จะทดลองใช้กระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นในการศึกษา บันทึก เก็บข้อมูล และร่วมกันตรวจสอบเพื่อนำไปสู่การถ่ายทอดและสร้างการเรียนรู้ร่วมกันทั้งในส่วนของ เด็ก ผู้ใหญ่ และกลุ่มคนต่างๆ ในชุมชน รวมไปถึงการสร้างการรับรู้ต่อชุมชน สังคมรอบข้าง และหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องให้รับรู้รับทราบ และนำไปสู่การหนุนเสริม เติมเต็ม ให้เกิดการรักษาและคงไว้ซึ่งสิ่งดีงามและสำคัญของชุมชนชาวกะฉิ่นสืบไป

คำถามวิจัย

1. ประเพณีการร่ำมะหน่า (MANAU) ของชนเผ่ากะฉิ่นในชุมชนบ้านใหม่สามัคคีกะฉิ่น หมู่ 14 ตำบลเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่เป็นอย่างไร
2. แนวทางการอนุรักษ์ประเพณีการร่ำมะหน่า (MANAU) ของชนเผ่ากะฉิ่นในชุมชนบ้านใหม่สามัคคีกะฉิ่น หมู่ 14 ตำบลเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประเพณีการร่ำมะหน่า (MANAU) ของชนเผ่ากะฉิ่นในชุมชนบ้านใหม่สามัคคีกะฉิ่น หมู่ 14 ตำบลเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาสถานภาพ และปัจจัย/เงื่อนไขการดำรงอยู่ของประเพณีการร่ำมะหน่า (MANAU) ของชุมชนบ้านใหม่สามัคคีกะฉิ่น
3. เพื่อหาแนวทางในการอนุรักษ์ประเพณีการร่ำมะหน่า (MANAU) ของชนเผ่ากะฉิ่นในชุมชนบ้านใหม่สามัคคีกะฉิ่น หมู่ 14 ตำบลเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

ขอบเขตการวิจัยและจุดเน้น

ขอบเขตพื้นที่การวิจัย

บ้านใหม่สามัคคีกะฉิ่น หมู่ 14 ตำบลเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

กลุ่มเป้าหมายการวิจัย

- ชุมชนบ้านใหม่สามัคคีคะฉิ่น
- เครือข่ายคะฉิ่นเชียงใหม่

ขอบเขตเนื้อหา

1. บริบทชุมชน

1.1 ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชุมชน

1.2 ข้อมูลพื้นฐานของชุมชน

2. ประเพณีการรำมะหน้าว

2.1 ประวัติความเป็นมาของการรำมะหน้าว

2.2 การให้คุณค่าความหมาย ความสำคัญการรำมะหน้าว

2.3 สถานภาพ/การดำรงอยู่ของการรำมะหน้าว

2.4 เงื่อนไข ปัจจัยการดำรงอยู่ของการรำมะหน้าว (เช่น ถ่ายทอดผ่านเครือญาติ การสั่งสอน)

2.5 องค์ประกอบของประเพณีการรำมะหน้าว เช่น การแต่งกาย อาหาร เครื่องดนตรี ท่าทาง

2.6 ขั้นตอน พิธีกรรมในการรำมะหน้าวตั้งแต่เริ่มต้นจนจบ

2.7 ภาวะเทียบ ข้อปฏิบัติในการรำมะหน้าว

2.8 บทบาทของผู้เกี่ยวข้องของแต่ละส่วนในการรำมะหน้าวเช่น หน้าของ

2.9 แนวทางการอนุรักษ์ประเพณีการรำมะหน้าวที่เหมาะสมกับชุมชน

- คุณค่าความหมาย
- รูปแบบประเพณีที่สมสมัย
- การสืบทอด (ในระบบ ในชุมชน นอกชุมชน)

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้ เป็นงานวิจัยเชิงปฏิบัติการที่เน้นการมีส่วนร่วม โดยมีชุมชนและแกนนำเป็น

ผู้ดำเนินการร่วมกับคนในชุมชน บ้านใหม่สามัคคีคะฉิ่น หมู่ 14

การเก็บรวมข้อมูล ใช้การศึกษาจากเอกสาร ข้อมูลมือสอง และจากเวทีแลกเปลี่ยนระดมความคิด
เวทีกลุ่มย่อย และแบบสัมภาษณ์ร่วมกับผู้รู้

ประโยชน์หรือผลที่คาดว่าจะได้รับ

ผลเชิงวิจัย

1. ได้ชุดข้อมูลประเพณีการรำมะหน้าว (MANAU) ของชนเผ่าคะฉิ่นในชุมชนบ้านใหม่สามัคคีคะฉิ่น หมู่ 14 ตำบลเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

2. ได้ข้อมูลสถานภาพ และปัจจัย/เงื่อนไขการดำรงอยู่ของประเพณีการรำมะหน่าว (MANAU) ของชุมชนบ้านใหม่สามัคคีคะฉิ่น
3. ได้แนวทางในการอนุรักษ์ประเพณีการรำมะหน่าว (MANAU) ของชนเผ่าคะฉิ่นในชุมชนบ้านใหม่สามัคคีคะฉิ่นหมู่ 14 ตำบลเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

ผลเชิงพัฒนา

1. ชุมชนเห็นความสำคัญและมีส่วนร่วมในการจัดงานรำมะหน่าว
2. ได้มีการเผยแพร่ประเพณีการรำมะหน่าวให้เป็นจุดเด่นของชนเผ่าคะฉิ่น รวมถึงเชื่อมโยงสู่การเป็นประเพณีที่เป็นจุดขายของการท่องเที่ยวได้
3. ได้เครือข่ายและกลไกในชนเผ่าคะฉิ่นที่จะสืบสานประเพณีการรำมะหน่าว

ตัวชี้วัดผลสำเร็จของโครงการวิจัย

1. ชุคข้อมูลประเพณีการรำมะหน่าว (MANAU) ของชนเผ่าคะฉิ่นในชุมชนบ้านใหม่สามัคคีคะฉิ่นหมู่ 14 ตำบลเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ที่รวบรวมโดยคนชนเผ่าคะฉิ่นเองและผ่านความเห็นชอบจากชุมชนแล้วจำนวน 1 ชุด
2. แนวทางในการอนุรักษ์ประเพณีการรำมะหน่าว (MANAU) ของชนเผ่าคะฉิ่นในชุมชนบ้านใหม่สามัคคีคะฉิ่นหมู่ 14 ตำบลเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่เพื่อนำไปทดลองปฏิบัติในระยะต่อไปอย่างน้อย 1 แนวทาง

บุคลากร

ชื่อ-สกุล	ต้นสังกัด	สถานะในโครงการนี้	บทบาทในงานวิจัยนี้
นายอนุชาติ ลาพา	เชียงใหม่	หัวหน้าโครงการ	กระตุ้นให้เกิดงาน/กิจกรรมอย่างต่อเนื่อง รู้แผน รู้งาน คอยนัดหมาย
นายพงษ์รัม ชิงรัมย์	บ้านใหม่สามัคคีคะฉิ่น	หัวหน้าโครงการ	กระตุ้นให้เกิดงาน/กิจกรรมอย่างต่อเนื่อง รู้แผน รู้งาน คอยนัดหมาย
นายพันนุมาศ ทองกระจ่าง	ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองเขียว	ที่ปรึกษาโครงการ	
นายประเสริฐ ช่อแล	เชียงใหม่	ทีมวิจัย	เก็บข้อมูล รวบรวมข้อมูล

ชื่อ-สกุล	ต้นสังกัด	สถานะในโครงการนี้	บทบาทในงานวิจัยนี้
น.ส.จิรนนท์ ละชี	เชียงใหม่	ทีมวิจัย/การเงิน	รับผิดชอบการเงิน/ ประสานงาน
น.ส.กาญจนา มะหรั่ง	เชียงใหม่	ทีมวิจัย	เก็บข้อมูล รวบรวมข้อมูล
นายบัว นอลัด	เชียงใหม่	ทีมวิจัย	เก็บข้อมูล รวบรวมข้อมูล
นายสมชาติ ละชี	บ้านใหม่สามัคคีคะฉิ่น	ทีมวิจัย	เก็บข้อมูล รวบรวมข้อมูล
นางปราณี ปาน่า	เชียงใหม่	ทีมวิจัย	เก็บข้อมูล รวบรวมข้อมูล
นายกำวิน แอแลง	บ้านใหม่สามัคคีคะฉิ่น	ทีมวิจัย	เก็บข้อมูล รวบรวมข้อมูล
นายตุแสง ละชี	บ้านใหม่สามัคคีคะฉิ่น	ทีมวิจัย	เก็บข้อมูล รวบรวมข้อมูล
นายมะกำ ละชี	บ้านใหม่สามัคคีคะฉิ่น	ทีมวิจัย	เก็บข้อมูล รวบรวมข้อมูล
นายป้อกนอ ตังเปา	บ้านใหม่สามัคคีคะฉิ่น	ทีมวิจัย	เก็บข้อมูล รวบรวมข้อมูล
นายละนุ จะคา	บ้านใหม่สามัคคีคะฉิ่น	ทีมวิจัย	เก็บข้อมูล รวบรวมข้อมูล
นายแสงชัย ละชี	บ้านใหม่สามัคคีคะฉิ่น	ทีมวิจัย	เก็บข้อมูล รวบรวมข้อมูล
นายนออง ระทอ	บ้านใหม่สามัคคีคะฉิ่น	ทีมวิจัย	เก็บข้อมูล รวบรวมข้อมูล
นางแก้ว ละไฟ	บ้านใหม่สามัคคีคะฉิ่น	ทีมวิจัย	เก็บข้อมูล รวบรวมข้อมูล
นางมล มะลิ	บ้านใหม่สามัคคีคะฉิ่น	ทีมวิจัย/เหรียญกษาปณ์	รับผิดชอบการเงิน/เก็บ ข้อมูล รวบรวมข้อมูล
นายแสงพงษ์ ละไฟ	รับผิดชอบการเงิน	ทีมวิจัย	เก็บข้อมูล รวบรวมข้อมูล
นางนาตอง ลาพา	เชียงใหม่	ทีมวิจัย	เก็บข้อมูล รวบรวมข้อมูล
นายบัณฑิต คล่องกระ โจนศิริ	ศูนย์พัฒนาศูนย์พัฒนาศูนย์ พัฒนาศูนย์พัฒนาศูนย์พัฒนา โครงการหลวงหนองเขียว	ทีมวิจัย	เก็บข้อมูล รวบรวมข้อมูล
นายบุญชู ทอมุ	บ้านใหม่สามัคคีคะฉิ่น	ที่ปรึกษางานวิจัย (ผู้อาวุโสใน ชุมชน)	

ระยะเวลาการดำเนินงานของโครงการวิจัย

ระยะเวลา 13 เดือน (ตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม 2555 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2556)

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม และบริบทชุมชน

ข้อมูลพื้นฐานของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองเขียว

ประวัติความเป็นมา

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้เสด็จพระราชดำเนินมาเยี่ยมราษฎรชาวเขาในพื้นที่บ้านใหม่สามัคคีเมื่อปี พ.ศ. 2523 และทรงพระกรุณาฯ รับหมู่บ้านแห่งนี้ไว้ในการดูแลของโครงการหลวง ต่อมาได้จัดตั้งเป็นศูนย์พัฒนาโครงการหลวงขึ้น เพื่อช่วยเหลือชีวิตความเป็นอยู่ของชาวไทยภูเขาในพื้นที่ โดยมีหมู่บ้านที่รับผิดชอบคือ บ้านหนองเขียว หมู่ 12 หมู่บ้านใหม่สามัคคีอำเภอและคะฉิ่น หมู่ที่ 14 ตำบลเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อทำตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงห่วงใยราษฎรในพื้นที่ เนื่องจากชาวเขาเหล่านี้ต่างดำรงชีวิตอยู่อย่างแร้นแค้นและยากจนอีกทั้งเรื่องของสุขภาพอนามัยทรุดโทรมขาดการดูแลเอาใจใส่ เด็กเล็ก ๆ ส่วนใหญ่ต้องเป็นโรคขาดสารอาหาร ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองเขียว ได้เริ่มต้นดำเนินงานพัฒนาคุณภาพชีวิตของชาวเขาเหล่านี้และด้วยความร่วมมือจากสำนักงานป่าไม้เขตจังหวัดเชียงใหม่ กรมพัฒนาที่ดินเข้าดำเนินการทำไม้เศรษฐกิจและไม้พืชนอกเบิกพัฒนาพื้นที่และจัดสรรที่ดินทำกินให้แก่ราษฎรเพื่อทำการเกษตรอย่างถูกต้องเหมาะสมต่อไป

สถานที่ตั้ง

บ้านใหม่สามัคคี หมู่ที่ 14 ตำบลเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

ภูมิประเทศ

จากระดับน้ำทะเลปานกลางประมาณ 750 เมตร ชุดดินหลักเป็นดินชุดปากช่อง ซึ่งมีทั้งแบบมีหินปูนปนอยู่ และที่เกิดในบริเวณพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาด ดินชุดนี้อยู่ในบริเวณที่มีความลาดชัน 2 – 8% เป็นดินลึก

ภูมิอากาศ

เป็นพื้นที่ที่จัดอยู่ในภูมิอากาศเขตร้อน มีฝนปานกลาง อุณหภูมิเฉลี่ยต่ำสุด 16.48 องศาเซลเซียส อุณหภูมิเฉลี่ยสูงสุด 27.64 องศาเซลเซียส มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยตลอดปี 1,262 มิลลิเมตร

ประชากรที่อยู่ในพื้นที่โครงการหลวง

ประชากรประกอบด้วยชนเผ่าลาหู่ 3,321 คน เผ่าลัวะ 139 คน เผ่าอาข่า 467 คน เผ่ากะลีน 591 คน รวม 4,518 คน จำนวนครัวเรือน 835 ครัวเรือน ในพื้นที่ 2 หมู่บ้าน 5 หย่อมบ้าน คือ บ้านหนองเขียว บ้านลัวะ บ้านใหม่สามัคคีกะลีน บ้านหนองวัวแดง และบ้านใหม่สามัคคีอาข่า ส่วนใหญ่นับถือศาสนาคริสต์

การเดินทาง

จากตัวเมืองเชียงใหม่ใช้เส้นทาง 107 เชียงใหม่-ฝาง ถึงอำเภอเชียงดาว กม.ที่ 79 แยกเมืองงายให้เลี้ยวซ้ายทางหลวงหมายเลข 1178 สายเมืองงาย-อรุโณทัย ระหว่าง กม.ที่ 32 จะพบด่านตรวจบ้านริมหหลวง เลี้ยวขวา ตรงไป 5 กม. จะพบทางเข้าสู่ศูนย์ทางซ้ายมือ ใช้เวลาในการเดินทางชั่วโมงครึ่ง

(แหล่งข้อมูล : <http://royalprojectthailand.com/nongkhiao>)

ข้อมูลพื้นฐานของชุมชนบ้านใหม่สามัคคีคะฉิ่น

ชาวคะฉิ่นส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในรัฐคะฉิ่นดินแดนทางภาคเหนือของประเทศพม่าซึ่งมีชายแดนติดต่อกับประเทศจีนและพม่า รัฐคะฉิ่นได้รับการยกย่องว่าเป็น “Land of Jade” หรือ ดินแดนแห่งอัญมณี ทั้งยังเป็นดินแดนที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วย ทรัพยากรธรรมชาติและป่าไม้ เพราะพื้นที่ดังกล่าวมีแม่น้ำสองสายที่ไหลมาบรรจบกันที่เมืองมิตจินา (Makyima) เมืองหลวงของรัฐคะฉิ่น อันเป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำอิรวดี นอกจากนี้ชาวคะฉิ่นจะอาศัยอยู่ในรัฐคะฉิ่นแล้ว ยังมีชาวคะฉิ่นบางส่วนเข้าไปตั้งถิ่นฐาน ในรัฐฉานของประเทศพม่า บางส่วนอาศัยอยู่ทางตะวันตกเฉียงเหนือของมณฑลยูนนาน และบางส่วนอาศัยบริเวณอรุณาจัล ประเทศแคว้นอัสสัม ทางตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศอินเดีย

สำหรับภาษาเขียนนั้นมีขึ้นเมื่อประมาณปีพ.ศ. 2444 ซึ่งคิดค้นโดยมิชชันนารีชาวอเมริกันเชื้อสายสวีดิชชื่อโอลา อันเซน (Ola Hansen) ประยุกต์ใช้ตัวอักษรโรมันแทนเสียงในภาษาคะฉิ่น สำหรับการนับถือศาสนานั้น ในอดีตชาวคะฉิ่นมีความเชื่อเรื่องผีและวิญญาณ แต่ด้วยอิทธิพลการเผยแพร่ศาสนาคริสต์ในช่วง คริสต์ศตวรรษที่ 19 ทำให้ชาวคะฉิ่นเปลี่ยนมานับถือศาสนาคริสต์แทน

ณ บ้านใหม่สามัคคี(คะฉิ่น) ต.เมืองนะ อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่ หมู่บ้านแห่งนี้เป็นหมู่บ้านคะฉิ่นเพียงแห่งเดียวในประเทศไทยที่มีชาวคะฉิ่นอาศัยอยู่รวมกันมากกว่า 31 ปี แต่กว่าพวกเขาจะรวมตัวกันได้นั้นไม่ใช่เรื่องง่ายและต้องใช้เวลายาวนาน

ชาวคะฉิ่นสมัยก่อนเดินทางเข้ามาในประเทศไทยเป็นเวลานานแล้วแต่ที่ได้เข้ามาเป็นกลุ่มๆ โดยมีกลุ่มแรกที่เข้ามาในเมืองไทยเป็นทหารกองกำลังกู้ชาติโดยการนำของนายพล เซาแสง (GOC Zau Seng) โดยนำทหารกู้ชาติ คะฉิ่นเข้ามาอยู่จำนวนมากมาอาศัยอยู่ตามแนวชายแดนไทย-พม่า แต่หลังจากที่นายพลเซาแสง ถูกลอบสังหารแล้วทหารกู้ชาติส่วนใหญ่ได้เดินทางกลับไปยังรัฐคะฉิ่น และอีกส่วนหนึ่งไม่ได้เดินทางกลับไปและเข้ามาตั้งถิ่นฐานอาศัยอยู่กับชนเผ่าอื่นๆ ในประเทศไทยแทน กลุ่มที่สองเข้ามาโดยร่วมรบในสงครามปราบคอมมิวนิสต์สมัยก๊กมินตั๋ง เมื่อสงครามสิ้นสุดลงพวกเขาไม่ได้กลับสู่ภูมิลำเนาที่รัฐคะฉิ่นแต่ตัดสินใจอพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทยแทน และแต่งงานกับชาวเขาเผ่าต่างๆ ที่อาศัยอยู่ตามบริเวณเทือกเขาตามแนวชายแดนไทย-พม่า ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน เชียงราย และเชียงใหม่ การตั้งถิ่นฐานของชาวคะฉิ่นในประเทศไทยจึงเริ่มขึ้นท่ามกลางสังคมของกลุ่มชาติพันธุ์ที่แตกต่าง

“พวกเราไม่กล้าบอกคนอื่นว่าเป็นคนคะฉิ่นเพราะไม่มีใครรู้จัก เนื่องจากประเทศไทยไม่มีชาวเขาเผ่าคะฉิ่น เราจึงบอกว่าเป็นชาวเขาเผ่าอื่นๆ และทำตัวให้กลมกลืนกับชุมชนชาวเขาที่เราอาศัยอยู่ด้วย เช่น

ชาวคะฉิ่นที่แต่งงานกับชาวลาหู่ อาข่า หรือกะเหรี่ยงก็จะทำตัวกลมกลืนกับชนเผ่าอื่นๆ” คำกล่าวของผู้เผ่าคะฉิ่นที่เข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยกลุ่มแรกๆ

การปกปิดความเป็นชาติพันธุ์ของตนเองและการพยายามผสมกลมกลืนกับชนเผ่าท้องถิ่น ทำให้ชาวคะฉิ่นพลัดถิ่นต้องเผชิญกับการสูญเสียอัตลักษณ์ความเป็นคนคะฉิ่นไปทีละน้อย โดยเฉพาะอัตลักษณ์ทางภาษาในหมู่เด็กๆ ที่เป็นลูกครึ่งระหว่างพ่อหรือแม่คะฉิ่นกับชาวเขาในประเทศไทย เด็กเหล่านี้ไม่สามารถพูดภาษาคะฉิ่นได้ เนื่องจากคนส่วนใหญ่ในชุมชนไม่มีใครใช้ภาษานี้

ปัญหาที่เกิดขึ้นทำให้ชาวคะฉิ่นกลุ่มหนึ่งเห็นว่าหากเป็นเช่นนี้ ชาวคะฉิ่นคงจะลืมความเป็นชาติพันธุ์ของตนเอง โดยเฉพาะเด็กรุ่นใหม่ที่เกิดมาคงไม่รู้ว่าตนเองมีเชื้อสายคะฉิ่นซึ่งมีภาษาและวัฒนธรรมเป็นของตนเอง พวกเขาจึงคิดรวบรวมชาวคะฉิ่นในเมืองไทยมาอาศัยอยู่ในชุมชนเดียวกัน โดยใช้วิธีการชักชวนบอกกล่าวทำความเข้าใจโดยผู้นำชนเผ่าและอาจารย์สอนศาสนาในขณะนั้นชักชวนให้ชนเผ่าคะฉิ่น ที่อยู่กระจัดกระจายตามพื้นที่และหมู่บ้านต่างๆ มาอยู่รวมกันเป็นชุมชนคะฉิ่น บันทึกเสียงลงเทปชักชวนให้ชาวคะฉิ่นมาอาศัยอยู่ในชุมชนเดียวกันเพื่อร่วมกันรื้อฟื้นและรักษาวัฒนธรรมคะฉิ่นไว้ให้ลูกหลานและฝาก ส่งเทปดังกล่าวไปให้ชาวคะฉิ่นที่กระจัดกระจายตัวอยู่ตามหมู่บ้านต่างๆ

การรวมตัวกันเริ่มต้นขึ้นเมื่อปี 2519 มีชาวคะฉิ่นเพียง 7 ครอบครัวเท่านั้นที่ตัดสินใจมาอยู่ด้วยกันที่หมู่บ้านปางมะเข้ ต.ปึงโค้ง อ.เชียงดาว โดยอาศัยร่วมกับชาวลาหู่ แต่อยู่ได้ไม่นานก็เกิด ปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัยทับซ้อนกับพื้นที่ป่าสงวน จึงต้องอพยพ โยกย้ายมาตั้งชุมชนใหม่ในเขตพื้นที่โครงการหลวงหนองเขียว ซึ่งขณะนั้น โครงการหลวงเพิ่งเข้ามาตั้งได้เพียง 2 ปี

จากการเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมราษฎรตามเขตแนวชายแดนของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ในปี พ.ศ. 2523 พระองค์ท่านได้พระราชทานที่ดินให้กับชาวคะฉิ่นเพื่อใช้เป็นที่ทำกินและอยู่อาศัย หมู่บ้านใหม่สามัคคี (คะฉิ่น) จึงเกิดขึ้นอย่างเป็นทางการตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา โดยมี เจ้าหน้าที่โครงการหลวงคอยให้การดูแลทั้งในด้านการพัฒนา หมู่บ้าน การส่งเสริมการเกษตรและชีวิตความเป็นอยู่

เมื่อชาวคะฉิ่นที่อยู่กันอย่างกระจัดกระจายในเมืองไทยทราบข่าวว่ามีหมู่บ้านคะฉิ่นตั้งขึ้น พวกเขาจึงตัดสินใจมาอยู่รวมกันที่นี้มากขึ้น จำนวนครอบครัวชาวคะฉิ่นจากจุดเริ่มต้นเพียง 13 ครอบครัว จึงเพิ่มเป็น 103 ครอบครัว ปัจจุบันบ้านใหม่สามัคคีคะฉิ่นนอกจากชาวคะฉิ่นกลุ่มแรกๆ ที่เข้ามาบุกเบิกตั้งรกรากในประเทศไทยแล้วยังมีชาวคะฉิ่นที่อาศัยอยู่ในรัฐฉาน และรัฐ คะฉิ่นในประเทศพม่าเดินทางอพยพเข้ามาพึ่งพาญาติพี่น้องคะฉิ่นในไทยมากขึ้นอีกด้วย

บทที่ 3

วิธีการดำเนินงาน

โครงการ แนวทางการอนุรักษ์ประเพณีการรำมะหน้าว (MANAU) ของชนเผ่าคะฉิ่นในชุมชน บ้านใหม่สามัคคีคะฉิ่น หมู่ 14 ตำบลเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ มีวิธีการดำเนินงานใน 2 ลักษณะ คือ 1. การลงพื้นที่เพื่อจัดเก็บข้อมูลร่วมกับชุมชน 2. การประชุมเพื่อสรุปข้อมูล และหารือร่วมกับ ทีมวิจัย โดยมีรายละเอียดการดำเนินงานดังนี้

กิจกรรม	ว/ด/ป	วิธีการและผลการดำเนินงาน	หมายเหตุ
กิจกรรมที่ 1 ประชุมทีมวิจัย ประจำเดือน	24/05/56	ทีมวิจัยได้ประชุมเพื่อสรุปข้อมูลบริบทชุมชนและความ เป็นมาของชุมชนชาวคะฉิ่น โดยได้นัดหมายผู้เฒ่าผู้แก่ที่เป็นคน รุ่นแรกๆ ที่ย้ายเข้ามาในพื้นที่มาร่วมพูดคุย ทบทวนความเป็นมา ร่วมกัน โดยใช้ฐานจากข้อมูลเดิมที่เคยมีการสอบถามข้อมูล เพิ่มเติม รวมถึงการช่วยเหลือกันตรวจสอบความ ถูกต้องของ ข้อมูลต่างๆ ร่วมกัน ณ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองเขียว อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่	
	19/07/56	ทีมวิจัยได้ประชุมเพื่อทบทวนกิจกรรมที่ผ่านมา พร้อมกับ ตรวจสอบชุดข้อมูลที่โครงการจะต้องดำเนินการร่วมกับชุมชน ซึ่งพบว่า การเก็บข้อมูลชุมชนยังดำเนินการไม่เสร็จ เนื่องจากบาง ประเด็นยังไม่มีการดำเนินการทำให้ทางทีมวิจัยมีการ ปรึกษาหารือเกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนบทบาทและแบ่งหน้าที่ รับผิดชอบในการจัดข้อมูลใหม่อีกครั้ง ณ ศูนย์พัฒนาโครงการ หลวงหนองเขียว อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่	
กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมเตรียม ความพร้อมทีม วิจัยในการ จัดเก็บข้อมูล	02/01/56	ประชุมเตรียมเวทีฝึกอบรมโครงการคะฉิ่น ณ ชั้น 5 อาคาร เถลิงพระเกียรติ โดยมีการประชุมทำความเข้าใจร่วมกับทีมวิจัย ชุมชนในพื้นที่ และเพื่อเตรียมความพร้อมในการทำงานและเก็บ ข้อมูล จึงนัดหมายให้มีการประชุมในวันที่ 14 ม.ค. 56 ซึ่งทั้งนี้ ทางทีมเจ้าหน้าที่ได้นัดหมายประชุมเพื่อออกแบบ และเตรียม กระบวนการทำงาน โดยได้ออกแบบกำหนดการและเตรียม วิทยากรในการฝึกอบรมต่อไป	

กิจกรรม	ว/ด/ป	วิธีการและผลการดำเนินงาน	หมายเหตุ
	14/01/56	<p>ทีมวิจัยได้นัดหมายหรือเพื่อทำความเข้าใจร่วมกันในทิศทางการดำเนินงาน โดย โดยหัวหน้าโครงการได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ของเวทีและของโครงการวิจัย หลังจากนั้นได้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกับนักวิจัยต่างพื้นที่ คือ คุณคุณภัทร จะป้อ จากบ้านคอยมด อ.เวียงป่าเป้า จ.เชียงราย ในประเด็นเกี่ยวกับการทำงานวิจัยและการเก็บข้อมูล หลังจากนั้นได้หารือเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่นักวิจัยและทำความเข้าใจเรื่องการจัดเก็บข้อมูลในชุมชน</p>	<p>มีทีมวิจัยมาร่วมทั้งสิ้นจำนวน 12 ท่าน</p>
<p>กิจกรรมที่ 3 การจัดเก็บรวบรวมข้อมูล</p>	05/12/55	<p>วันที่ 4- 5 ธันวาคม 2556 เป็นวันที่ชุมชนบ้านใหม่สามัคคี (คะฉิ่น) มีการจัดงานประเพณีงานร่ำมะหน่าว ขึ้นเพื่อเป็นการเทิดพระเกียรติแด่ในหลวง และเป็นการขอบคุณพระเจ้าของชาวคะฉิ่น ทั้งนี้ในงานประกอบด้วยพิธีกรรมทางศาสนาและการเดินมะหน่าว โดยในครั้งนี้ทางทีมวิจัยได้มีการบันทึกข้อมูลทั้งในรูปแบบการจดบันทึก การบันทึกภาพ และวิดีโอ เพื่อการจัดทำข้อมูลของโครงการวิจัยด้วย</p>	<p>เป็นงานชนเผ่าที่มีคนเข้าร่วมจากหลายหลายประเทศ และหลายพื้นที่</p>
	12/02/56	<p>กิจกรรมการสืบค้นข้อมูลประวัติหมู่บ้านโดยมีการนัดหมายผู้เฒ่าผู้แก่ในชุมชนมาพูดคุยและให้ข้อมูล โดยมีรายละเอียดดังนี้ ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านบ้านใหม่สามัคคี หมู่ 10 ต.เมืองนะ อ. เชียงดาว จ. เชียงใหม่ ปีที่เข้ามาตั้งหมู่บ้าน ปี 1982 – 2525 มี 11 ครอบครัวผู้นำคนแรก อาชีพหลักในสมัยนั้น การที่ได้เข้ามาอยู่ในหมู่บ้านนี้ ที่ให้ปรึกษา สมัยที่ตั้งหมู่บ้าน ที่มาของโครงการหลวง ประชากรที่มีในปัจจุบัน 103 ครัวเรือน เป็นต้น</p>	
<p>กิจกรรมที่ 4 การสรุปและตรวจสอบข้อมูล</p>	20/12/55	<p>เวทีสรุปการเก็บข้อมูลจากงานร่ำมะหน่าว 4-5 ธันวาคม 2556 โดยได้สรุปผลการดำเนินกิจกรรมและหารือแนวทางการขับเคลื่อนการทำงาน ซึ่งผลจากการแลกเปลี่ยนข้อมูลร่วมกันพบว่าในช่วงการจัดงานได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลบางส่วนจากผู้นำแต่ไม่ได้วางไว้อย่างเป็นระบบ แต่อย่างไรก็ตามทั้งนี้ที่วิจัยได้มีการนัดหมายเพื่อหารือทำความเข้าใจร่วมกับทีมและออกแบบการจัดเก็บข้อมูล ดังนั้นจึงได้มีการนัดหมายที่จะจัดกิจกรรมใน วันที่ 14 ม.ค. 56 ต่อไป</p>	

กิจกรรม	ว/ด/ป	วิธีการและผลการดำเนินงาน	หมายเหตุ
	24/01/56	<p>เป็นการประชุมสรุปข้อมูลการร่ำมะหน่าว การเพิ่มเติมข้อมูลให้สมบูรณ์ และชี้แจงงบประมาณในการบริหารจัดการโครงการสรุปผลการดำเนินงานวิจัยทางทีมวิจัยร่วมกับทีมศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อชุมชน ในการสรุปข้อมูลการจัดการงบประมาณ ในเรื่องของเอกสาร การเงิน</p> <p><u>บทเรียน</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - เป็นช่วงเข้าสู่ฤดูการลงเกษตรทีมวิจัยชุมชนไม่สามารถมาร่วมวิเคราะห์ข้อมูลในเวทีครั้งนี้พร้อมเพรียงกัน - การสรุปข้อมูลของประเภทมะหน่าวนั้นค่อนข้างยากเพราะศัพท์บางคำไม่รู้ความหมายเนื่องจากเป็นภาษาท้องถิ่น - ปัญหาการแปลข้อมูลจากภาษาคะฉิ่นเป็นภาษาไทยเพราะบางคำไม่สามารถเป็นภาษาไทยได้ - ได้เรียนรู้ที่มาและประเภทของ การร่ำมะหน่าว การจัดการเรื่องการเคลียร์บัญชีหรือการเงิน รับรู้และแลกเปลี่ยนประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน ให้ความรู้เรื่องความหมายของคำที่เกี่ยวกับการร่ำมะหน่าวให้กับทีมวิจัย ความสำคัญต่างๆ ของประเภทการร่ำมะหน่าว และเข้าใจความหมายของ การร่ำมะหน่าวมากขึ้น เรียนรู้คำศัพท์ภาษาคะฉิ่นจากผู้รู้ ได้รู้การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับวิจัยหรือความก้าวหน้าของงานวิจัย 	
	06/09/56	<p>สืบเนื่องจากโครงการวิจัยถึงกำหนดเวลาในการสิ้นสุดโครงการ และจัดส่งรายงานวิจัยดังนั้นจึงได้จัดประชุมเพื่อทบทวนข้อมูล โดยได้นำกรอบเนื้อหาเป็นตัวตั้ง และช่วยกันตรวจสอบเพิ่มเติมรายละเอียด โดยข้อมูลบางส่วนทางทีมวิจัยได้ค้นคว้าเพิ่มเติมและรวบรวมจากการสอบถามข้อมูล และได้พยายามร้อยเรียงเป็นภาษาไทยที่เข้าใจได้ง่ายขึ้น</p>	
	20/09/56	<p>ทีมวิจัยได้ประชุมเพื่อสรุปข้อมูลครั้งสุดท้ายก่อนจะจัดเวทีนำเสนอให้ชุมชนรับทราบข้อมูลและร่วมกันตรวจสอบข้อมูลในวันที่ 24 ก.ย. 56 ทั้งนี้ได้ร่วมกันเติมข้อมูลเกี่ยวกับขั้นตอนประเพณี ทำทาง การแต่งกาย อาหารและเครื่องดนตรี รวมทั้งได้แบ่งบทบาทหน้าที่ของการนำเสนอข้อมูลให้กับชุมชน</p>	

กิจกรรม	ว/ด/ป	วิธีการและผลการดำเนินงาน	หมายเหตุ
	01/10/56	<p>ทีมวิจัยชุมชนได้กำหนดให้มีเวทีสรุปข้อมูลร่วมกับชุมชน เพื่อช่วยตรวจสอบข้อมูลและจัดความถูกต้องอีกครั้ง โดยทางทีมวิจัยได้ใช้วิธีการอ่านข้อมูลในรายงาน ได้รับฟัง และให้ช่วยกันตรวจสอบ อย่างไรก็ตามในการประชุมมีผู้นำเสนอให้มีการนำเสนอให้นำเอกสารมาแจกจ่ายให้ชุมชนได้อ่านก่อนที่จะมาคุยกันอีกครั้ง เพื่อให้คนในชุมชนได้รับทราบมากขึ้น</p> <p>ทีมวิจัยยังไม่สามารถเลือกประเด็นสำคัญมานำเสนอได้อย่างชัดเจนตั้งมีการเตรียมการนำเสนอให้ชัดเจนขึ้น</p>	
กิจกรรมที่ 5 สรุปผลและคืน ข้อมูลชุมชน	28/10/56	<p>ประชุมจัดทำร่างรายงานแนวทางการอนุรักษ์การร่ำมะนาวของชนเผ่าคะฉิ่น มีกระบวนการคือ การตรวจสอบเอกสารรายงานวิจัย การเรียบเรียงข้อมูล และการแลกเปลี่ยนข้อมูลแบบมีส่วนร่วม โดยมีชาวบ้าน ทีมวิจัย และสกว. ร่วมกันแลกเปลี่ยนข้อมูล ทั้งนี้ผู้เข้าร่วมจะได้เรียนรู้เนื้อหาหลักการทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนซักถามข้อมูล และการให้ข้อเสนอแนะจากเจ้าหน้าที่ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อชุมชนเพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ต่อไป</p>	
	26/11/56	<p>ทีมวิจัยประชุมเพื่อตรวจสอบข้อมูลรายงานวิจัย โดยทางทีมวิจัยชุมชนได้มาร่วมตรวจสอบอีกครั้ง รวมถึงแบ่งบทบาทหน้าที่ในการเตรียมนำเสนอข้อมูลให้กับชุมชน โดยทีมวิจัยหลัก ได้แบ่งหัวข้อมาเสนอไปคนละส่วน</p>	
	23/12/56	<p>เวทีนำเสนอผลการดำเนินงานให้กับชุมชน โดยทีมวิจัยชุมชน ได้มีการแบ่งหัวข้อมาเสนอ ซึ่งเป็นผลจากการศึกษารวบรวมข้อมูลมาตลอดทั้งโครงการ โดยภายหลังจากการนำเสนอผ่านการใช้ภาษาคะฉิ่น ก็ได้มีการเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนซักถามและให้ข้อเสนอแนะต่อผลการศึกษาข้อมูลทั้งหมดที่ผ่านมา</p>	

ปัญหาและข้อจำกัดในกระบวนการทำงาน

- ข้อจำกัดเรื่องของภาษา เนื่องจากชาวคะฉิ่นส่วนใหญ่ใช้ภาษาคะฉิ่นเป็นหลัก มีผู้ที่สามารถอ่านและเข้าใจภาษาไทยได้บางส่วนจึงมีความล่าช้าในเรื่องของการเรียบเรียงและการเขียน

- การประชุมนัดหมายในพื้นที่ส่วนใหญ่ต้องใช้ช่วงเวลาในช่วงค่ำเนื่องจากส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านการเกษตร ซึ่งบางครั้งเป็นอุปสรรคในการพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลที่ต้องใช้เวลามากในการทำความเข้าใจและการสื่อสาร จึงต้องมีการจัดเวทีการรวบรวมข้อมูลหลายครั้ง

บทที่ 4

ผลการวิจัย

โครงการแนวทางการอนุรักษ์ประเพณีการรำมะหน่าว (MANAU) ของชนเผ่าคะฉิ่นในชุมชนบ้านใหม่สามัคคีคะฉิ่น หมู่ 14 ตำบลเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ได้กำหนดวัตถุประสงค์หลักของการดำเนินงานดังนี้ 1) เพื่อศึกษาประเพณีการรำมะหน่าว (MANAU) ของชนเผ่าคะฉิ่นในชุมชนบ้านใหม่สามัคคีคะฉิ่น หมู่ 14 ตำบลเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ 2) เพื่อศึกษาสถานภาพ และปัจจัย/เงื่อนไขการดำรงอยู่ของประเพณีการรำมะหน่าว (MANAU) ของชุมชนบ้านใหม่สามัคคีคะฉิ่น 3) เพื่อหาแนวทางในการอนุรักษ์ประเพณีการรำมะหน่าว (MANAU) ของชนเผ่าคะฉิ่นในชุมชนบ้านใหม่สามัคคีคะฉิ่นหมู่ 14 ตำบลเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งนี้ได้ดำเนินงานมาสิ้นสุดตามระยะเวลาที่กำหนด โดยขอนำเสนอผลการดำเนินงานในประเด็นต่างๆ ที่สำคัญดังนี้

1. บริบทชุมชนและข้อมูลพื้นฐานของชุมชน

ชนเผ่าคะฉิ่นนั้นเรียกตัวเองว่า จิงเพาะ (Jing Hpaw) หรือวุ่นปอง (Wunpawng) ซึ่งมีกลุ่มย่อย 6 กลุ่มซึ่งแต่ละกลุ่มมีลักษณะเฉพาะทางภาษาและเครื่องแต่งกายที่แตกต่างกัน ได้แก่ จิงเพาะ (Jinghpw) ซึ่งเป็นกลุ่มที่ใหญ่และใช้ภาษา จิงเพาะเป็นภาษากลางในการสื่อสารระหว่างกลุ่มในปัจจุบัน มาหรู้, ลองว้อ (Maru, Lawngwaw) ระวาง (Rawang) ลีซู Lisu (เฉพาะในรัฐคะฉิ่น) ละชี,ละชิก(Lashi, Lachik) ไชว้า, อะชี (Zaiwa, Ahzi)

การแต่งกายของแต่ละกลุ่มย่อยมีดังนี้

จิงเพาะ(Jinghpaw)

มาหรู้,ลองว้อ (Maru, Lawngwaw)

ระวาง (Rawang)

ลีซู Lisu (เฉพาะในรัฐคะฉิ่น)

ไซว้า,อะซี (Zaiwa,Ahzi)

ละซี,ละซิก (Lashi,Lachik)

ชนเผ่าคะฉิ่นจัดอยู่ใน ตระกูลภาษา ทิเบต – พม่า บรรพบุรุษของชนเผ่าคะฉิ่นนั้นได้อพยพย้ายถิ่นฐานลงมาจากมองโกเลียผ่านประเทศจีนแล้วมาอาศัยอยู่ในบริเวณตอนเหนือของประเทศพม่าในรัฐคะฉิ่น มณฑลยูนนานของประเทศจีน และรัฐอัสสัมในอินเดีย บางส่วนได้ย้ายถิ่นฐานลงมาทางรัฐฉานของประเทศพม่าจนมาถึงทางเหนือของประเทศไทยชนเผ่าคะฉิ่นในประเทศไทยนั้นเดิมได้อาศัยอยู่ร่วมกับพี่น้องชนเผ่าอื่นๆ เช่น เผ่าลาหู่ ลีซู อาข่า จีน กะเหรี่ยง ม้ง เป็นต้น

ก่อนหน้านั้นชนเผ่าคะฉิ่นอาศัยอยู่ร่วมกันพี่น้องชนเผ่าอื่นในหมู่บ้านต่างๆ ในจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย และแม่ฮ่องสอน ต่อมาได้มีการรวมตัวกันเป็นชุมชนคะฉิ่นในพื้นที่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองเจียว ในหมู่บ้านบ้านใหม่สามัคคีคะฉิ่น หมู่ 14 ต.เมืองนะ อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่ ซึ่งเป็น ชุมชนคะฉิ่น แห่งเดียวในประเทศไทยที่มีการจัดตั้งเป็นหมู่บ้านและอยู่ร่วมกันเป็นชุมชนคะฉิ่น ส่วนที่เหลือก็ยังคงอยู่ร่วมกับพี่น้องชนเผ่าอื่นๆ เช่น ในหมู่บ้านป่าหญ้าไทร อ.พร้าว จ.เชียงใหม่ อยู่ในตัวเมือง จังหวัดเชียงใหม่ รวมทั้งจังหวัดอื่นๆ

ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน บ้านใหม่สามัคคี คะฉิ่น นั้น เริ่มมีชาวบ้านคะฉิ่นเข้ามาตั้งถิ่นฐานมาอยู่ร่วมกัน ในปี 2525 โดยเริ่มต้นจาก 7 ครอบครัว จากนั้นพี่น้องคะฉิ่นที่อยู่ในที่ต่างๆ ก็ทยอยย้ายตามกันมาจนถึงปัจจุบันมีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 103 ครอบครัว และมีจำนวนประชากรที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านทั้งหมด 1,200 คน (ปี 2556) โดยที่มีบางส่วนได้เข้ามาอาศัยทำงานและเรียนหนังสือในตัวเมืองเชียงใหม่ ในปี 2526 โครงการหลวงได้เข้ามาตั้งศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองเจียวในพื้นที่บ้านใหม่สามัคคีที่ตั้งศูนย์ปัจจุบัน แล้วเริ่มงานส่งเสริมให้กับชาวบ้านตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ต่อมาในวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2527 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชพร้อมด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ได้เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมเยือนชาวบ้านในหมู่บ้านบ้านใหม่สามัคคีคะฉิ่น และทรงพระราชทานที่ดินและที่อยู่อาศัยให้กับชนเผ่าคะฉิ่น พร้อมทั้งทรงพระราชทานแนวทางการประกอบอาชีพโดยทรงจัดตั้ง ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองเจียว เพื่อให้คำแนะนำ ในการประกอบอาชีพการเกษตร และ โครงการต่างๆ ที่ทาง

ศูนย์โครงการหลวงแนะนำเพื่อยกระดับความเป็นอยู่ของชนเผ่าคะฉิ่นที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน บ้านใหม่สามัคคี คะฉิ่น ในปี 2535 สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมเยือนศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองเขียวที่บ้านใหม่สามัคคีอีกครั้งเพื่อติดตามงานต่างๆ ของโครงการหลวง และช่วยเหลือชาวบ้านในด้านต่างๆ อาชีพหลักของชาวบ้านประกอบด้วย การทำไร่ ทำสวน งานส่งเสริมด้านการเกษตรของโครงการหลวง เช่น การปลูกต้นอโวคาโด เสาวรส ข้าวโพด ข้าว ถั่วแดงหลวง ข้าวโพดฟักอ่อน พืชผักตามสวนตามไร่ และไม้ดอกไม้ทางศูนย์ส่งเสริม ชาวบ้านบางส่วนก็เลี้ยงสัตว์ไว้จำหน่ายและกินในครัวเรือน เช่น หมู ไก่ ปลา กบ เป็นต้น และยังมีชาวบ้านคะฉิ่นบางครอบครัวได้ทอผ้าลาดลายคะฉิ่น เช่น กระเป่า ผ้าพันคอ ผ้าถุงผู้หญิง -ชาย จำหน่ายให้กับพี่น้องคะฉิ่นกันเองและนักท่องเที่ยวภายนอก เป็นต้น

ทางด้านสังคมและวัฒนธรรมของชาวบ้านบ้านใหม่สามัคคีคะฉิ่น ชนเผ่าคะฉิ่นนั้นเมื่ออยู่ด้วยกันเป็นชุมชนแล้วจะมีการเลือกและแต่งตั้งผู้ปกครองหมู่บ้านหรือผู้นำที่เรียกว่า (ดูหว่า “Duwa”) มีหน้าที่ปกครองดูแลทุกข์สุขของชาวบ้านในชุมชนและตัดสินใจคิดความ ตลอดจนการประสานงานกับหน่วยงานราชการหรือองค์กรภายนอกที่เข้ามาในชุมชน ที่ผ่านมามีหมู่บ้านบ้านใหม่สามัคคีคะฉิ่นมีผู้นำผ่านมาทั้งหมดหลายคนดังนี้

นาย ซอ เป็นผู้นำ ตั้งแต่ตอนอยู่ที่ปางมะยาว มาจนถึงย้ายเข้ามาที่หมู่บ้านและมาเป็นผู้นำในหมู่บ้านบ้านใหม่สามัคคีคะฉิ่น ระยะเวลา 6 เดือน นายวะเจก่า (Wa Je Gam) เป็นผู้นำต่ออีก 6 เดือน นายมะริบโน (Marip Naw) นายอ้อถ่านอ (N-lam Naw) นายบ็อกลิ (Bawkli) ร่วมกันเป็นผู้นำต่อมาอีก 3 ปี นายละดอย (La Doi) เป็นประมาณ 6 เดือน ในปี 2527 ซึ่งเป็นปีที่ในหลวงเสด็จเยือนหมู่บ้าน นายอ้อถ่านอ (N-lam Naw) เป็นผู้นำช่วงที่เปิดป้ายชื่อหมู่บ้านอย่างเป็นทางการในปี 2528 นายนอตองหรือนายศรีคำ ศรีจอมทอง (NawTawng) เป็นผู้นำในปี 2529-2530 นายวะเจก่า (Wa Je Gam) และนายมะริบโน (Marip Naw) ร่วมกันเป็นผู้นำปี 2532-2533 นายนอตองหรือนายศรีคำ ศรีจอมทอง (Naw Tawng) เป็นผู้นำอีกครั้งในปี 2534 นาย N-Lam Naw เป็นผู้นำในปี 2535 นายมะก่า ละชี (Lashi Gam) เป็นผู้นำในปี 2536-2538 สมัยที่ 1 นายมะก่า ละชี (Lashi Gam) เป็นผู้นำสมัยที่ 2 ในปี 2538-2542 นายบุญรอด แสงทอง (Ai Lawt) 2543-2546 นายพงรัม ชิงรัม (Ah Hpung) กับนางภัทรินญา จอมดวง เป็นผู้นำ ตั้งแต่ 2547-2548 นายพงรัม ชิงรัม (Ah Hpung) 2549-2550 นายนนอง ระทอ 2551-2553 และปัจจุบันมีนายพงรัม ชิงรัม (Ah Hpung)

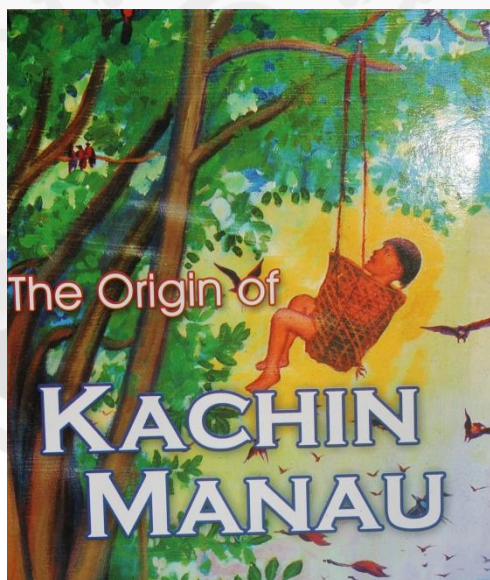
เริ่มสร้างโบสถ์คริสต์ครั้งแรกในปี 2529 ต่อมาปี 2530 เริ่มมีการสำรวจข้อมูลชาวบ้านในหมู่บ้าน จากอำเภอ ปี 2531 เริ่มมีไฟฟ้าเข้ามาในหมู่บ้าน และเริ่มมีการสอนภาษาคะฉิ่นให้กับเด็กๆ โดย (นาง รอยแสง (Sarama Roi Seng) 2533 เริ่มมีการถ่ายบัตร ประชาชน พื้นที่สูง ปี 2536 เริ่มมีการสำรวจจากประชาสงเคราะห์ ในปี 2543 เริ่มมีน้ำประปาหมู่บ้านเข้ามาในหมู่บ้าน ในปี 2545 มีการสร้างศูนย์เด็กเล็ก และสร้างโบสถ์คริสต์หลังใหม่ที่ใช้อยู่ปัจจุบัน) ในปี 2552 เริ่มเปิดโรงเรียนภาษาคะฉิ่น – อังกฤษชาวคะฉิ่นในหมู่บ้าน บ้านใหม่สามัคคีคะฉิ่น

2. ผลการศึกษาประเพณีการร่ามะหน่าว

2.1 ประวัติความเป็นมาของการร่ามะหน่าว

ประวัติความเป็นมาของการร่ามะหน่าว (ตำนานการร่ามะหน่าวโดยกลุ่มนกดชนิตต่าง ๆ)

ตามที่บรรพบุรุษ ผู้รู้ในสมัยนั้นเล่าสืบต่อกันมาว่าประเพณีการร่ามะหน่าวนั้นแต่เดิมยังไม่มีใครรู้จักวิธีการร่ามะหน่าว เชื่อกันว่าผู้ที่เริ่มต้นการร่ามาจก สมัยก่อนนั้นมีแต่เทพพระจันทร์และเทพพระอาทิตย์เท่านั้นที่มีการร่ามะหน่าว เมื่อมีการร่ามะหน่าวทีหนึ่งก็จะเชิญสรรพสิ่งต่างๆ รวมทั้งนกดชนิตต่างๆ เชิญมาร่วมร่ามะหน่าวด้วยกัน ดังนั้นหมูนกดชนิตต่างๆ จึงได้มีโอกาสไปร่วมงานร่ามะหน่าวที่เมืองแห่งเทพแห่งนั้น ขณะนั้นเองยังมีมนุษย์คนหนึ่งที่มีความเกียจคร้านและเป็นคนไม่คิดคนหนึ่ง ชาวบ้านจึงได้ช่วยกันจับชายคนนั้นแล้วใส่ตะกร้าที่เรียกว่า ถึงก้า (Htingga) แล้วนำไปแขวนไว้ใต้ต้นโพธิ์ใกล้ๆ หมูบ้านแห่งหนึ่ง

รูปขณะที่คนที่ถูกใส่ตะกร้าแล้วแขวนไว้ใต้ต้นไม้ดูเหล่านกเต็นร่ามะหน่าว (อ้างอิงจาก The Origin Of Kachin Manau, Gan Tang Gun,2011)

ซึ่งเวลานั้นเป็นเวลาที่มีผลต้นโพธิ์สุกมากมาย ทำให้หมูนกดชนิตต่างๆ ที่ไปร่วม เต็นร่ามะหน่าวที่เมืองแห่งเทพ ได้เดินทางกลับมาพักกินผลต้นโพธิ์ที่สุกอยู่ในต้นนั้น แล้วนกดชนิตต่างๆ ก็ได้เต็นร่ามะหน่าวบนต้นไม้ต้นนั้น โดยมีนกดชนิตที่มาร่วมกันเต็นร่ามะหน่าวโดยนกดชนิตต่างๆ ในครั้งนั้นได้แก่

Chya-nyet U

Chyang Nyet u
(นกตั้งล้อ)

Nbring Pri U

Nbring Pri u
(นกปรอดโองเมืองเหนือ)

Hkung-rang U

Hkungrang u
(นกเงือก)

U Kataw Naw

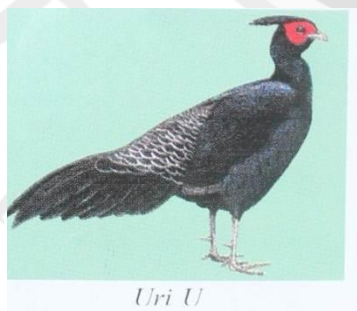
U Kataw Naw
(นกกะแต้ว)

Shingwoi Yit U

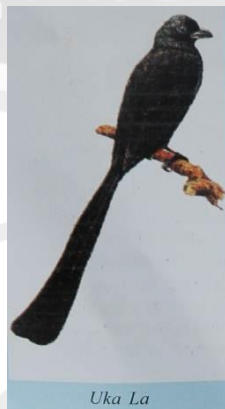
Shagwoi Yu U

Ura U

Ura U
(นกเขาเขียว)

Uri U

Uri U
(ไถ่ฟ้า)

Uka La

U Kala
(นกแซงแซวหางปลา)

Kumba Udut

Kumba Udut
(นกกระจอก)

 <p><i>U Ju Naw</i></p> <p>U Ju Naw (นกกระรางหัวหงอก)</p>	 <p><i>Chyik Taroi U</i></p> <p>Chyit-ka la U</p>	 <p><i>Nga Nchyawng U</i></p> <p>Nga Nchyawng U (นกเดินดง)</p>
 <p><i>Gindi Langang U</i></p> <p>Gindi Lagang U (นกหัวขวานใหญ่สีดำ)</p>	 <p><i>Shakrai Tang</i></p> <p>Shakrai Tang (นกก้านตองท้องสีส้ม)</p>	 <p><i>Shingbwi Shun</i></p> <p>Shinbwi Shun (นกจับแมลงคิ้วเหลือง)</p>
 <p>"Oilik.. Oilik.. Let us talk and discuss about things to enjoy Manau"</p> <p>Sinwa U (นกแซงแซวหางบ่วงใหญ่)</p>	 <p><i>Tsau Gawng U</i></p> <p>Tsau Gawng U (นกฮูก, นกเค้าแมว)</p>	 <p><i>Uhkru Tu</i></p> <p>Uhkru Tu (นกเขา)</p>

ที่มา The Origin of KACHIN MANAU, Gan Tang Gun, 2011

การเต้นรำมะหน่าของบ รรดานกเหล่านั้นเป็นต้นแบบในการรำมะหน่า ซึ่งชนเผ่าคะฉิ่นได้
 ดูแบบอย่างการเต้นรำของหมุ่นกชนิดต่างๆ รวมทั้งสัญลักษณ์ต่างๆ ที่เป็นรูปนก ที่เขียนในเสามะหน่า
 และการวาดรูปนกลงไปในชุดหน้าซอง รวมทั้งขนนกชนิดต่างๆ ที่มาประดับบน หมวกหน้าซอง ล้วน
 แล้วแต่ทำมาจากขนนกชนิดต่างๆ ทั้งสิ้น จึงทำให้มีประวัติการรำ มะหน่าของชนเผ่าคะฉิ่นที่เกิดขึ้นการดู
 และศึกษาลักษณะท่าทางต่างๆ ของนกมาใช้เป็นส่วนหนึ่งของท่าทางการรำ มะหน่าของชนเผ่าคะฉิ่น
 สืบต่อกันมา

ประวัติความเป็นมาของการรำมะหน่าของชนเผ่าคะฉิ่น

ในเรื่องของประวัติความเป็นมาของชนเผ่าคะฉิ่นและประเพณีการรำมะหน่าไม่มีใคร ได้บันทึก
 หรือเขียนเป็นลายลักษณ์อักษรไว้แต่เกิดการเล่าต่อกันมาจากผู้ ต่่าผู้แก่ และผู้รู้ซึ่งอาจมีความแตกต่าง
 ไปตามปัจจัยสภาพแวดล้อมต่างๆ เช่น จากตัวผู้รู้เองจากความแตกต่างจากพื้นที่ที่อยู่อาศัยรวมทั้งภาษาและ
 ความหมายที่ได้จากการถ่ายทอดทางภาษาและสืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน ตามที่เล่าต่อกันมาว่าการ
 รำมะหน่าของชนเผ่าคะฉิ่นมีมาตั้งแต่สมัยก่อนที่ชนเผ่าคะฉิ่นมาอาศัยอยู่บริเวณที่ชนเผ่าคะฉิ่นกำเนิดและอยู่
 ร่วมกันเรียกว่า มาจ๋อชิงร่า (Majoi shingra) อยู่กันมาถึงแผ่นดินที่เรียกว่า ใจคู้มาจ๋อ (Chyai hku majoi)
 แต่เวลานั้นยังไม่มีรำมะหน่า และอยู่ร่วมกันอย่างมั่งคั่งและมีความสุขแล้วย้ายถิ่นฐานมาจนถึงบริเวณ
 ที่เรียกว่า ครังคู้ มาจ๋อ (Hkranghku Majoi) ในสมัยนั้นประมาณกันว่าอยู่ระหว่างคริสตศตวรรษ 300 – 400
 ชนเผ่าคะฉิ่นเริ่มต้นการเต้นรำมะหน่าครั้งแรกโดยจาวา รุมจา (Jawa Rumja) ซึ่งเป็นลูกของมังปองของ
 (Mang Pawng Yawng) ซึ่งได้แต่งงานกับชื่อว่า จันนัง สะยิ (Jan Nang Shayi) ซึ่งเป็นลูกสาวของละมู มะ ไค
 (Lamu madai) ซึ่งนับเป็นเทพหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เป็น เทพเจ้าองค์หนึ่ง ทำให้ต้องติดต่อกันรวมทั้งเป็น
 พิธีกรรมหนึ่งที่ทำเพื่อสัก การระองค์เทพเหล่านั้น จึงเกิดประเพณีการรำมะหน่าของชนเผ่าคะฉิ่นขึ้น โดย
 จาวารุมจา (Jawa Rumja) ในการรำมะหน่า ซึ่งการรำมะหน่าในครั้งนั้นถือเป็นครั้งแรกในการรำ
 มะหน่าของชนเผ่าคะฉิ่น ดังนั้นการรำมะหน่าหรือกำเนิดของการรำมะหน่านั้นเริ่มต้นตั้งแต่บัดนั้นเป็น
 ต้นมาซึ่งทำเต้นหรือวิธีการรำมะหน่านั้นเกิดจากการจินตนาการในการสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์บอกผ่านผู้นำ
 การเต้นรำมะหน่าบวกกับการเรียนรู้จากการเต้นรำท่าทางต่างๆ ของนกที่มารวมตัวกันเต้นรำของหมุ่นก
 จึงได้กำเนิดท่าทางต่าง ๆ รวมทั้งสัญลักษณ์ เช่น ขนนกชนิดต่างๆ ที่นำมาประดับประดาบนชุด ของ
 หน้าซอง รวมทั้งรูปนกชนิดต่างๆ ที่มาวาดและแสดงอยู่บนเสามะหน่า เป็นต้น

หลักจากนั้นได้มีสุทวา มะดู (Sut Wa Madu) กับกรางจันกุมจู (Krang Jan Kumju) ได้โยกย้ายถิ่นฐาน
 ลงมาทางปลายน้ำของ ครางกะ (Hkranghka) จนมาถึงบริเวณแม่น้ำ 2 สายมาบรรจบกันคือ แม่น้ำ คราง ขะ
 (Hkrang Hka) แม่น้ำ คินลาง ขะ (Hkinlang hka) จัดให้มีการรำมะหน่า โดยได้รำมะหน่าตามแบบที่กลุ่ม
 Jawa Rumja เคยจัดรำมะหน่าครั้งแรก ซึ่งการรำมะหน่าในครั้งต่อมาถือเป็นการจัดงานครั้งที่ 2 ของชน
 เผ่าคะฉิ่นซึ่งบริเวณที่จัดงานในครั้งนี้มีชื่อเรียกมาถึงปัจจุบันว่า หน้าร่ายัง ก้า (Naura yang ga)

หลังจากนั้น ชนเผ่าคะฉิ่นได้ย้ายถิ่นฐานมาถึงบริเวณที่เรียกว่า นิ่งรัน ก้า (Ningran ga) ประมาณ คริสตศักราช AD. 400 การร่ำมะหน่าในครั้งนี้ได้มีนาย มะริบวา กุมจา (Marip wa Kumja) เป็นผู้นำจัดซึ่ง การจัดการร่ำมะหน่าในครั้งนี้เรียกว่า กุมรัน มะหน่า (Kumran Manau) การจัดงานในครั้งนี้ถือเป็นการ จัดงานครั้งที่ 3 ของชนเผ่าคะฉิ่น

หลังจากการร่ำมะหน่า ครั้งที่ 3 เสร็จสิ้นลง หลังจากนั้นไม่นานได้มี นาย มะโส อือคุม วา (Matsaw Nhkum Wa) ได้จัดให้มีการร่ำมะหน่าต่อทำให้การร่ำมะหน่าในครั้งนี้ถือเป็นการร่ำมะหน่า ครั้งที่ 4 ของชนเผ่าคะฉิ่น

การร่ำมะหน่าโดยการนำของ มะริบวา กุมจา (Marip wa Kumja) นั้น จัดให้มีการปักเสามะหน่า ขึ้นแบบ โดงบัน (Dung ban ban) ในการปักเสามะหน่าก่อนการร่ำมะหน่า หลังจากนั้นการร่ำมะหน่า ที่จัดโดย มะโส อือคุม วา (Matsaw Nhkum Wa) ได้ปักเสามะหน่าแบบ โดงยันยัน (Dung yan yan) บอกล่ากันว่า การปักเสามะหน่าแบบ โดงบันบัน (Dung ban ban) nta a chahpung shachyang nda tang, jun ai manau. การปักเสามะหน่าแบบ โดงยันยัน (Dung yan yan) nta hku hkan nna loi mu ndum shamyi loi mi yawn

ตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมาชนเผ่าคะฉิ่นได้มีการสืบทอดประเพณีการร่ำมะหน่ากันมาอาจมีความหมายของการร่ำมะหน่าที่แตกต่างกันไปตาม วัตถุประสงค์ของการจัด ร่ำมะหน่าแต่ละครั้ง เช่น ปะดั่งมะหน่า (Padang Manau) เต็นรำเพื่อฉลองชัยชนะจากการสู้รบ เป็นต้น ส่วนการรำหน่าและการปักเสามะหน่าอาจมีความแตกต่างไปตามพื้นที่อยู่อาศัยของชนเผ่าคะฉิ่น เช่น เสามะหน่าที่อยู่รัฐคะฉิ่น และยูนานประเทศจีนและรัฐอัสสัมในอินเดีย เป็นต้น

ภาพถ่ายอย่างการร่ำมะหน่าในอดีต

รูปภาพการร่ำมะหน่าในอดีต

รูปภาพที่เป่าเปี๊ยะ ซึ่งเป็นเครื่องดนตรีที่ใช้เล่นขณะทำการรำมะหน่าว

ข้อมูลกลุ่มประเภทของการรำมะหน่าว ทั้งหมดมี ดังนี้

1. ซูดมะหน่าว (Sut Manau) หรือ ซากอง มะหน่าว (Shakawn Manau)
2. จูมะหน่าว (Ju Manau) หรือ หง่า ปรา มะก่าน มะหน่าว (Nga Pra Manau)
3. กุมราน มะหน่าว (Kumran Manau)
4. ดะรุ + ดะหรอด + ละหรอด + นิงชาน มะหน่าว (Daru+Daraw+Larawt+Ninghtawn Manau)
5. ปาดัง มะหน่าว (Daru+Daraw+Larawt+Ninghtawn Manau) ด่ายรม หรือ กระรม มะหน่าว (Dai Rum Manau Kumrum Manau)
6. ดอจาว กงดอน มะหน่าว (Daw Jau Kungdawn Manau)
7. ณะจี จันมาว มะหน่าว (Hpaji Janmau Manau)
8. ซาดิบ เพาะ (Shadip Hpaw Manau)
9. ลีท มะหน่าว หรือ รอย ตอน เย หรือ รอย ดู กะปุด มะหน่าว (Sit Manau, Roi Tawn Ye Manau, Roi Kaput Manau)
10. ทิงกริม มะหน่าว หรือ ทิงซอน มะหน่าว (Htinggrim Manau, Htingshawn Manau)
11. พุนดู๊ ดิด มะหน่าว (Hpundu Dit Manau)
12. ทิงกรัม มะหน่าว (Htingram Manau)
13. บ่าน -กรัม มะหน่าว หรือ คินดูเต๊ียบ มะหน่าว (Ban-gram Manau, Hkindutep Manau)
14. หน่าว ซอด มะหน่าว (Nau Sawt Manau)
15. มะด่าย ยิด ไอ (Madai Yit Manau)

1. ชูคมะหน้า Sut Manau หรือ ซากอง มะหน้า

ชูคมะหน้า คือ รำมะหน้าเพื่อขอพรจาก กุมกน กุมพาย (Gumgun Gumhpai คือวิญญาณผู้คุ้มครอง) ในสิ่งที่ตนเองอยากได้ เช่น ผู้ที่มีทรัพย์สินสมบัติมา กายมหาศาลแต่ไม่มีบุตรสืบทอดตระกูลของครอบครัวจึงรำมะหน้าเพื่อขอพรให้มีทายาทสืบ ทอดตระกูลต่อไป และอีกอย่างคือผู้ที่มีฐานะร่ำรวยมีทรัพย์สินจัดจ้านเพื่อขอขอบคุณผู้ที่ประทานพรหรือทรัพย์สินสมบัติ (กุมกน กุมพาย) อวยพรให้มีเงินมีทองใช้ให้ยู่ดีกินดีในการจัดมะหน้าจะเชิญเครื่องญาติ มีการจัดเลี้ยง และมาร่วมยินดี นอกจากนี้ เป็นการเลี้ยงฉลองให้กับผู้คนที่ยังไม่เคยรู้จักกันให้เกิดความรู้สึกกัน สร้างมิตรภาพเชื่อมความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ซากองมะหน้า คือ รำเพื่อเฉลิมฉลองที่ได้รับพรให้มีทรัพย์สินสมบัติ สามารถอยู่ดีกินดี มีเงินมีทองใช้ ดังนั้นช่วงที่รำชูคมะหน้ามีบุตรที่ตั้งชื่อบุตรให้สอดคล้อง หรือตั้งชื่อพิเศษ หรือขึ้นต้นด้วยผู้มีลาภมีโชค นอกจากนี้การรำชูคมะหน้าเพื่อเฉลิมฉลองให้กับ (Gumgun Gumhpai) ที่ครอบครัวหรือตระกูลนับถือเคารพ และเป็นจัดภายในเครื่องญาติเพื่อความสนุกสนาน ชูคมะหน้าเป็นประเภทมะหน้าที่มีความสำคัญและพิเศษกว่าประเภทอื่นๆ เพราะเป็นการรำเพื่อถวายและบูชาแด่ผู้ที่ครอบครัวเชื่อ ถือและศรัทธา

ข้อสำคัญในการปฏิบัติตามขณะรำชูคมะหน้า

1. ต้องรำด้วยความข้มเข้มแจ่มใส และรำด้วยความสุข
2. ไม่ควรดีจ้งหะหม่องให้เร็วเกินไป
3. ต้องมีมารยาทที่งดงามในการเดินรำมะหน้า
4. ผู้ที่ถือดาบในช่วงที่รำต้องเก็บใบมีดไว้ข้างใน
5. บริการและดูแลแขกที่มาร่วมงานอย่างเต็มที่ โดยเฉพาะอาหารการกินต้องกินอ้อมกันทุกคน

2. จูมะหน้า Ju Manau หรือ หง่า ปรา มะก่าน มะหน้า

จูมะหน้า หรือ หง่า ปรา มะก่าน มะหน้า คือ จัดรำเพื่อขอการรักษาอาการเจ็บป่วยเมื่อเจอภาวะเจ็บป่วยสาหัสจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือวิญญาณผู้คุ้มครองที่เคารพและนับถือ ในช่วงที่ได้เจอประสบภาวะเจ็บป่วยอย่างนั้นถึงแม้ไม่มีทรัพย์สินเงินทองในการจัดงานมะหน้าก็จะต้องหยิบยืมจากผู้ อื่นเพื่อให้อาการเจ็บป่วย

ในวันเกิดมีการบนบานเพื่อให้ผู้คุ้มครองปกป้องดูแลให้มีการเจริญเติบโตที่ดี พอครบวาระหนึ่งก็มีการจัดงานมะหน้าขึ้นมาเพื่อจะถวายตอบแทนแด่ผู้คุ้มครอง เมื่อครบช่วงวาระแล้วก็มีการจัดรำมะหน้า

เพื่อเก็บกับผู้คุ้มครองและเต็นร้าวายขอขอบคุณ นอกจากนี้ยังรำเพื่อเก็บในช่วงที่มีบุตร รมีการบ่นไว้กับผี หรือเจ้าที่ที่ตนเองนับถือให้ปกป้องคุ้มครองบุตร มีทรัพย์สินเงินทองอยู่ดีกินดี หรือบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ด้วย ดังนั้นจะมีเงินมีทองหรือร่ำรวยหรือไม่ขึ้นขึ้นอยู่กับเครื่องบูชาที่ถวายแต่สิ่งศักดิ์สิทธิ์ แต่ช่วงที่มีการเจ็บไข้ถึงแม้ไม่มีเงินทองที่จะจัดร่ำมะหน่าก็ต้องมีการหยิบยืมจากคนอื่น เพื่อจัดงานเพื่อรักษาอาการเจ็บป่วย

ข้อปฏิบัติตามในการรำจุมะหน่า) หรือ หว่าปรา มะก่าน มะหน่า

1. ช่วงที่ร่ำมะหน่าจะต้องรำด้วยท่าที่ขะมักเขม้น ท่าที่กระตือรือร้นและมีความตั้งใจ
2. ช่วงที่รำต้องตั้งหน้าให้มီးเสียงดังคึกก้อง และผู้เข้าร่วมรำทุกคนต้องมีความพร้อมเพรียงกันและเสมอกัน
3. ต้องแสดงอาการที่เหนื่อยล้าและมีความทุกข์ร้อนใจหรือไม่มีความสุข
4. ถ้าใครคนใดคนหนึ่งมีการรำผิดหรือรำไม่ถูกวิธี ต้องสอนให้ด้วยความใจเย็น ไม่ควรแสดงท่าทีที่ไม่พอใจ

3. กุมราน มะหน่า Kumran Manau

การรำกุมรานมะหน่านั้นเพื่อแสดงให้เห็นถึงความสามัคคีในหมู่บ้าน และเมื่อคนในหมู่บ้านจะย้ายถิ่นฐานไปอยู่ที่อื่น จึงจัดงานร่ำมะหน่ากันเพื่อ รำลาในการรำ คนในหมู่บ้านจะนำทรัพย์สินสมบัติที่ตนเองมีมารวมกันจัดร่ำมะหน่า ไม่ว่าจะ การฆ่าวัว ควาย หมู ไก่ หรืออื่นๆ ที่ตนมีมา รวมกันเพื่อจัดงานกุมรานมะหน่า หลังจากทีร่ำมะหน่าเสร็จแล้วก็มีการแยกย้ายถิ่นฐานตามที่ตนเองอยากไป เพื่อไปจับจองและปกป้องรักษาที่ดินที่บรรพบุรุษได้จัดสรรไว้ให้ในทีต่างๆ

การจากกันด้วยการจัดกุมรานมะหน่ามีความสำคัญและศักดิ์สิทธิ์ มีการประกาศว่าเป็นกลุ่มหรือพวกเดียวกันจะไม่แตกแยกกัน ก่อนจากการมีการแบ่งผีสาวเจ้าที่เจ้าทาง ถ้าจะต้องกลับมาอยู่ร่วมกันอีกในภายหน้าก่อนจากกันก็ต้องมีการรำ (Dai Rum Manau คายรัม มะหน่า) เพื่อทำสัญญาลัทธิได้ร่วมกันสาบานและทำสัญญาลัทธิไว้ดังนั้นใครที่จะกลับมาอยู่ร่วมกันอีกครั้งนั้นจะต้องมีการรักษาคำสาบานที่มีไว้ร่วมกันมิฉะนั้นคนที่ไม่ทำตามสัญญาจะต้องมีอันเป็นไป สิ่งเหล่านี้เป็นการสืบทอดกันมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษรุ่นต่อรุ่นจึงต้องมีการปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด

4. ตะรุ + ตะหรอด + ตะหรอด+ นิงชาน มะหน่าว(Daru+Daraw+Larawt+Ninghtawn Manau)

ตะรุ + ตะหรอด+ตะหรอด+นิงชานมะหน่าวนั้น รำเมื่อเจตศัตรูที่มาก่อน ข่มเหง และรังแก ถึงขั้น ต้องมีการสู้รบกับศัตรูจึงจัดงานรำมะหน่าวเพื่อขอให้ผู้คุ้มครอง กุมกน กุนไพ Gumgun Gumhpai มาช่วย ในการสู้รบร่วมกันและเพื่อให้ฮีกเหิม มีความกล้า รวมทั้งมีการคุ้มครองในระหว่าง การสู้รบ ความเชื่อของ บรรพบุรุษเชื่อว่าถ้ามีการขอความช่วยเหลือวิญญูณผู้คุ้มครองแล้วจะได้ชัยชนะจา กการสู้รบแน่นอน ฉะนั้นก่อนออกไปสนามรบจะมีการเตรียมเครื่องบูชา และเตรียมอาวุธแล้วจัดรำมะหน่าวเพื่อเป็นสิริมงคล

ข้อปฏิบัติตามในการเดินรำมะหน่าว ตะรุ+ตะหรอด+ตะหรอด+นิงชานมะหน่าว

1. การรำมะหน่าวประเภทนี้จำเป็นจะต้องมีผู้นำที่มีความชำนาญในการเป็นผู้นำผู้เดินตามจะต้อง เดินตามจังหวะเท้าที่พร้อมเพรียงกันและเท้าจะต้องเฉียงๆ ในการเดิน ผู้ที่ถือดาบจะต้องวาง ด้ามคมไว้ทางขวามือ และต้องมีอาวุธทุกอย่างที่ใช้ในการรบให้ครบถ้วน
2. จะต้องมิต่าที่ที่แข็งแรงและเดินอย่างผู้กล้าหาญ
3. ในด้านการกินการดื่มสามารถที่จะแย่งกัน และต้องกินอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้แต่ละคนให้ กำลังใจเสริมกำลังซึ่งกันและกัน
4. ผู้ที่ได้รับข่าวเรื่องการเดินรำจะต้องเตรียมอาวุธและสำหรับอาหารการกินมาร่วมรำกัน ถ้า ตระกูลใด ครอบครัวใด ญาติพี่น้องใดทราบข่าวแล้วไม่มาร่วมก็จะมีการบินทักชื่อไว้ หรือขึ้น บัญชีดำไว้

5. ปาดัง มะหน่าว

ปาดังมะหน่าวนั้นจะเดินร้องรำในวาระที่ครอบครัวหรือตระกูลได้รับพรหรือหลังจากที่ได้รับ ความสำเร็จในหน้าที่การงานหรืออาชีพ ตำแหน่ง ชัยชนะ โดยจะเชิญญาติและเชิญพี่น้องจากพื้นที่ต่างๆ มาร่วมแสดงความยินดี และเป็นกรบูชาต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่อวยพรให้ประสบความสำเร็จในการทำงานและอื่นๆ ที่นำความสุขมาให้แก่ตระกูลหรือครอบครัว นอกจากนี้ จะรำปาดังมะหน่าวเมื่อได้รับชัยชนะจากการสู้รบ

ข้อปฏิบัติในการเดินรำมะหน่าวประเภทนี้

1. ในขณะที่รำมะหน่าวควรจะรำด้วยใบหน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใสแสดงความยินดีรื่นเริงและ สนุกสนาน และใบหน้าที่เต็มไปด้วยความสุข
2. ควรตีฆ้องจังหวะที่เร็วและเร้าใจ คนที่ถือดาบควรจะยกด้ามขึ้นสู่ฟ้า และผู้ที่ถือพัดก็ควรยกขึ้น สู่ฟ้าด้วยเช่นกัน

3. ถ้ามีข้อขัดข้องเรื่องการกินการดื่มไม่พอก็ไม่ควรจะแสดงอาการกิริยาอารมณ์ที่ไม่พอใจ ควรจะพึงพอใจในชัยชนะชื่นชมยินดีร่วมกัน
4. การเดินร่ามะหน่าประเภทนี้เพื่อเฉลิมฉลองให้แก่นักรบ และเป็นการขอบคุณสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ตนเองนับถือเคารพจึงต้องรำด้วยความสุดจิตสุดใจและสุดกำลังของตนเอง

6. ทิ้งชั่ง มะหน่า

การเดินรำ ทิ้งชั่งมะหน่านั้นแตกต่างกันไปตามสถานที่และบุคคล เป็นการเดินเพื่อบูชาถวายสักการะหรือสรรเสริญ แต่ ผู้คุ้มครอง มะห่าย และ คุ่มกัน คุ่มภัย การเดินรำประเภทนี้จะต้องรำอย่างน้อย 8 วัน และเจ้าภาพการจัดงานจะต้องเป็นผู้ที่เคยจัดงานมะหน่าประเภทต่างๆมาแล้วอย่างน้อย 4 ประเภทจึงจะจัดงานทิ้งชั่งมะหน่าได้

ข้อพึงปฏิบัติในการเดินร่ามะหน่าประเภทนี้

1. จะต้องเดินด้วยความปีติยินดีและแสดงท่าทีสดใสและความสุข สนุกสนาน
2. การแสดงท่าที และท่าประกอบต่างๆ นั้น หมายถึง การมั่งมี การแสดงเกียรติยศ ดังนั้นจะต้องบริการแขกหรือผู้ที่มาร่วมงานอย่างอิมสำราญให้ครบ 8 วันเป็นอย่างดี
3. เป็นการเดินเพื่อบูชาหรือตอบแทนผี จินต์ ดังนั้นจะต้องระวังการผิดพลาด จะต้องให้ผีจินต์พึงพอใจ และจะต้องไม่มีการทะเลาะเบาะแว้งกัน
4. การเดินร่ามะหน่าประเภทนี้อาจจะแตกต่างจากประเภทอื่นๆ เพราะมีการปักเสาที่ชื่อ (ningbang หนึ่งบัง/ningpan หนึ่งปัน) เป็นเอกลักษณ์ ใช้เวลายาว เป็นการประกาศหรือแสดงความเป็นลูกผู้ชาย ดังนั้นผู้มาร่วมจะต้องร่วมเดินกันทุกคน

7. ค่ายรม หรือ กูมรม มะหน่า

การเดินร่ามะหน่าประเภท ค่ายรม หรือ กูมรม นั้นผู้ที่เป็นสายเลือดร่วมโลหิตเดียวกันจัดขึ้นก่อนที่จะแยกย้ายกันไปอยู่ที่ต่างๆ และมาเดินช่วงที่พี่น้อง ที่จากกันนานแล้วมาพบปะเจอกันอีกครั้งแล้วมาเดินร่ามะหน่าร่วมกันเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

ข้อพึงปฏิบัติในการเดินร่ามะหน่าประเภทนี้

1. ในการเดินร่ามะหน่าจะต้องเดินด้วยความปีติยินดี รื่นเริง และสุขใจสุขกาย แต่ละคนต้องแสดงความรักซึ่งกันและกัน ต้อนรับด้วยความสีหน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใส สามารถเข้าร่วมเดินได้ทุกวัยตั้งแต่เด็กถึงผู้สูงอายุ

2. ต้องดีซ้องตามจังหวะที่ถูกต้องและเดินตามจังหวะให้มีความพร้อมเพรียงกัน สามัคคีกัน
3. ผู้ที่ร่วมเดินจะนำอาหารมาร่วมรับประทานด้วยกัน
4. จะต้องไม่มีเรื่องกันและกัน ไม่เขม่นกัน ถ้าเกิดมีเรื่องกันจะต้องให้อภัยให้กัน

8. ดอจาว กงดอน มะหน่าว(Daw Jau Kungdawn Manau)

การเดินรำ ดอจาว กงดอน มะหน่าว นี้เกิดขึ้นหลังจากที่เปลี่ยนเป็นคริสต์เดียนนับถือพระเจ้า เพิ่งเกิดขึ้นในช่วงที่ละทิ้งหันมานับถือศาสนาคริสต์แล้วเพื่อเป็นการสรรเสริญเทิดทูนพระเจ้า เป็นการเดินในวาระที่สำคัญเช่นการถวายพระคุณของพระเจ้า ตอบแทนพระเจ้าที่ทรงอวยพรให้ในชีวิตประจำวัน เป็นการรำที่ถวายเกียรติแด่พระเจ้าผู้ยิ่งใหญ่

การเดินรำประเภทนี้แต่งตั้งขึ้นเป็นทางการและครั้งแรกที่ ไไลซา อาเลน ยัง (lai Za Alen Yang) โดยเริ่มต้นเมื่อฉลองคริสตจักรของศิษยาภิบาล มะหรั่น นอ เอาท่าเดินประกอบต่างๆ มาใช้ในการเดินส่วนใหญ่เป็นการเดินขอพรของคริสตจักร ในการเดินมะหน่าวจะต้องตกแต่งประดับประดาอย่างงดงาม ช่วงที่เดินรำสรรเสริญพระเจ้านั้นจะต้องให้เกียรติและเคารพสถานที่ และจะต้องมีความบริสุทธิ์ ไม่มีเรื่องบาดหมางกับใคร

ข้อพึงปฏิบัติในการรำมะหน่าว ดอจาว กงดอน

1. ในการเข้าร่วมมะหน่าวประเภทนี้ต้องคิดเหมือนไปโบสถ์เพื่อนมัสการสรรเสริญพระเจ้า
2. ต้องมีเครื่องดนตรีให้ครบถ้วนเท่าที่ทำได้ และต้องใช้เพลงที่สรรเสริญพระเจ้าเท่านั้น
3. ผู้เข้าร่วมเดินรำต้องรำด้วยความปีติยินดี รำด้วยความสรรเสริญพระเจ้า
4. ในการเดินรำจะต้องไม่มีของมีเงินมา และจะต้องไม่มีสิ่งสกปรกใดๆ เกิดขึ้นในงาน และสิ่งสำคัญจะต้องมีการนมัสการสรรเสริญพระเจ้าด้วย

9. ฝะจี จันมาว มะหน่าว(Hpaji Janmau Manau)

การรำมะหน่าวประเภทฝะจีจันมาวนั้น จะจัดรำกันเพื่อขอบคุณพระเจ้าที่ประทานความรู้ความสามารถ ให้ได้รับการศึกษาแก่ชนเผ่าละติน จึงจัดให้รำฝะจี จันมาว มะหน่าว รำถวายแด่พระเจ้า ตอบแทนพระคุณที่ทรงอวยพรชนเผ่าละตินมีความรู้ มีสติปัญญา และมีพัฒนาการ

ข้อพึงปฏิบัติในการรำมะหน่าว ฝะจี จันมาว

1. การรำมะหน่าวจะต้องรำด้วยมารยาทที่สวยงาม สงบเสงี่ยม และปีติยินดี

2. ต้องระมัดระวังในการซื้อผิดพลาด จะต้องร่าอย่างมีเกียรติ และสันติสุข
3. จะต้องร่าแบบเป็นตัวอย่างผู้ที่มีการศึกษา และไม่แสดงอาการที่ดูไม่เหมาะสม และสีหน้าที่น่าเบื่อ
4. ในช่วงระหว่างร่าจะต้องมีเสียงเพลงประกอบไปด้วยเช่น อ้อรา รา อ้อ หว่าง หว่าง เพื่อให้การเดินร่ามะหน่าว ลึกคัก และดูรื่นเริง

10. ซาดิบ เผาะ หรือ ครีดิบ มะหน่าว(Shadip Hpaw Manau)

การร่ามะหน่าว ซาดิบเผาะ หรือ ครีดิบ นั้นจะร่าเมื่อทำพิธีกรรมสำคัญๆ เช่น พิธีเปิดสะพาน เปิดถนนใหญ่ เป็นต้น รวมไปถึงการเปิดตัวในการทำภารกิจ หรือ ทำการใหญ่ๆ ที่มีความสำคัญเช่นการเฉลิมฉลองได้ครองที่ดิน จะจัดงานนี้ได้ ต้องมีทรัพย์สิน และได้ครอบครองที่ดินเป็นของตนเองจึงมีการจัดเดินร่าเชิญชวนแขกและเครือญาติเพื่อประกาศแสดงความเป็นเจ้าของ

ข้อพึงปฏิบัติในการเดิน ซาดิบ เผาะ หรือ ครีดิบ มะหน่าว

1. ในการเดินจะเชิญครอบครัว ญาติพี่น้อง ครอบครัวทางสามี และภรรยา ตั้งแต่เด็กจนผู้ใหญ่ ทุกวัยมาร่วมแสดงความยินดีเพื่อเป็น สักขีพยานในการประกาศเป็นเจ้าของในด้านการครอบครองที่ดิน
2. ในการเข้าร่วมเดินนั้นจะต้องเป็นผู้ที่สะอาด ไม่มีสิ่งใดที่จะทำให้เกิดปัญหา และผิดพิธีการร่ามะหน่าว จะต้องร่าด้วยความยินดี เพราะว่า (Matsu Lup มะซู่หลบ Shadip Lup ซาดิบหลบ) นั้นมีความสำคัญอย่างมาก จะต้องระวังเพราะเป็นการขอพรในการเป็นเจ้าของ
3. ตามพิธีแบบดั้งเดิมนั้นในการเดินร่าควรนึกถึงข้อสำคัญในการร่า ซาดิบ หลบ และการขอพรจากมะหน่าว ไม่ควรจะผิดพิธีแม้แต่น้อย
4. การร่ามะหน่าว ซาดิบ เผาะนั้น เป็นการร่าเป็นการร่าเนื่องจากได้รับความเป็นเจ้าของที่ดินหรือแผ่นดิน เป็นการขออนุญาตเจ้าที่เจ้าทางคั้งนั้นจะต้องมีการเคารพเจ้าที่ ต้องร่าให้เจ้าที่พอใจ จะต้องไม่ผิดในการร่า

11. ลีท มะหน่าว หรือ รอย ตอน เย หรือ รอย ดู กะปุด มะหน่าว(Sit Manau, Roi Tawn Ye Manau, Roi Kaput Manau)

ลีท มะหน่าว หรือ รอยตอน เย หรือ รอยดู กะปุด มะหน่าวนั้นตระกูลที่นับถือ มะหน่าวนัทเท่านั้น และจัดขึ้นเมื่อตระกูลนี้เสียชีวิต หรือเมื่อตระกูลนั้นเกิดการเสียชีวิตมากจะไม่เหลือผู้สืบสกุลต่อจึงจัดให้มีการร่ามะหน่าวในพิธีฝังศพในตระกูลนั้น เพื่อคืนมะหน่าวนัท กลับสู่บ้านถิ่นเดิม

ข้อพึงปฏิบัติในการรำมะหน่าวประเภทนี้

1. การจัดรำมะหน่าว นี้เพื่อแสดงความเสียใจหรือ อาลัย อวรณ์ แก่เจ้าของบ้านฉะนั้นในการรำ จะต้องรำเต็มที่ รื่นเริงเพื่อให้เจ้าของบ้านคลายความโศกเศร้า
2. ทำประกอบการเต้นก็จะสองคล้องกับโอกาสของงาน
3. ผู้ที่เข้าร่วมมะหน่าวนั้นจะต้องเข้าร่วมให้จนถึงสิ้นสุดงาน เช่น เข้าร่วมจนกว่าฝั่งเสร็จ และทำพิธี ปักสัญลักษณ์

12. ทิงกริม มะหน่าว หรือ ทิงซอน มะหน่าว(Htinggrim Manau, Htingshawn Manau)

ทิงกริม มะหน่าว หรือ ทิงซอน มะหน่าว นั้นจะจัดขึ้นเนื่อง โอกาสขึ้นบ้านใหม่หรือเฉลิมฉลอง บ้านใหม่ จะจัดเล็กหรือใหญ่ขึ้นอยู่กับฐานะของครอบครัวและตระกูลนั้น แต่สมัยบรรพบุรุษนั้นผู้ที่มีฐานะ ร่ำรวย มีทรัพย์สมบัติ ก็จะจัดมะหน่าวขึ้นเพื่อแสดงให้เห็นถึงฐานะของตนเอง หรือบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ที่ตนเองนับถือ

ข้อพึงปฏิบัติในการรำมะหน่าวประเภทนี้คือ

1. ในการรำมะหน่าวประเภทนี้เป็นกรำเพื่อแสดงความยินดี และอวยพรต่อเจ้าของบ้านจึงต้อง รำด้วยความรื่นเริง ทำที่ที่รำเริงแจ่มใสเพื่อเป็นเกียรติให้กับเจ้าของบ้าน
2. ในการรำมะหน่าวนี้เจ้าของบ้านบูชา ถวายแต่สิ่งศักดิ์สิทธิ์ และทำบุญดั่งนั้นญาติพี่น้องทุกฝ่าย ต้องมาร่วมกันอย่างพร้อมเพรียง
3. ในการรำมะหน่าวผู้ที่อยากจะขอพรจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์ก็สามารถร่วมทำบุญกับเจ้าของบ้านได้

13 พุนดู ดิด มะหน่าว(Hpundu Dit Manau)

พุนดู ดิด มะหน่าวนั้นจัดขึ้นเมื่อในพื้นที่ของหมู่บ้านเก่าที่ชาวบ้านเคยย้ายออกไปแล้วย้ายกลับมา ตั้งหมู่บ้านใหม่อีกครั้งหนึ่ง และเมื่อทำการสร้างบ้านใหม่เสร็จชาวบ้านจะจัดงานรำมะหน่าว พุนดู ดิด

ข้อสำคัญในการรำมะหน่าวประเภทนี้

1. การรำมะหน่าวนี้จัดขึ้นเนื่องใน โอกาสคืนถิ่นฐานเป็นการแจ้งหรือขออนุญาตจากเจ้าที่เจ้าทาง สิ่งศักดิ์สิทธิ์ ดังนั้นในการรำมะหน่าวจะต้องระวังให้มากที่สุดไม่ควรทำให้เจ้าที่ไม่พอใจไม่ควรจะผิดพลาด

2. ชาวบ้านต้องเข้าร่วมกันทุกคน และต้องแสดงความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันสามัคคีกันให้เจ้าที่เจ้าทางพึงพอใจ การถวายเครื่องบูชาจะต้องใหญ่และชาวบ้านต้องร่วมบริจาคสำหรับเครื่องถวายบูชา
3. ในการรำมะหนำนี้อาจต้องมีความอดทนสูงเพราะเป็นการขออนุญาตจากเจ้าที่ และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ดังนั้นเมื่อมีการเจ็บปวดเมื่อยล้าอย่างไรต้องอดทน
4. เมื่อสิ้นสุดการรำมะหน้า หน้าของจะตัด ینگห่าย ชินไหล่ ทันที่ที่หน้าของตัดเสร็จแล้วชาวบ้านที่มาร่วมงานจะต้องแยกย้ายกันกลับบ้านของตนเองทันที

14. ทิงกรัม มะหน่า(Htingram Manau)

ทิงกรัม มะหน่า จัดขึ้นเมื่อตระกูลเดียวกันหรือต่างตระกูล ต่างหมู่บ้าน ต่างชาติ เคยทะเลาะกันจนฆ่ากันตาย หลังจากทีกลับมามีความสัมพันธ์กันหรือคืนดีกัน และอภัยให้กันแล้วร่วมการจัดงานมะหน่าขึ้นร่วมกัน

15. ป่าน –กรัม มะหน่า หรือ คินดูเต็บ มะหน่า (Ban-gram Manau, Hkindutep Manau)

ป่าน-กรัม มะหน่า หรือ คินดูเต็บ มะหน่า คือเป็นงานมะหน่าเนื่องในโอกาสต่างๆ หลังจากทีหน้าของหรือผู้นำมะหน่าสิ้นสุดการเดินนำแล้วผู้เข้าร่วมทุกคนสามารถเดินตามความสะดวกของตนเองโดยการแบ่งกลุ่มกันหลายๆ กลุ่มเพื่อให้เต็มสนามมะหน่า ให้คู่สวยงามจึงเปิดให้ทุกวัยเข้าร่วมเดินไม่มีกฎระเบียบที่เคร่งครัด แต่สิ่งที่ห้ามช่วงอยู่ในสนามมะหน่าคือ ไม่ควรทะเลาะวิวาทกัน หนุ่มสาวไม่ควรทำสิ่งที่ไม่ดีงาม ควรจะมีมารยาทในการเดินรำ และผู้เข้าร่วมเดินรำให้พรซึ่งกันและกันในช่วงที่รำ

16. หน้าว สอด มะหน่า (Nau Sawt Manau)

หน้าว สอด มะหน่า เป็นงานมะหน่าที่ไม่ทางการเป็นการรำมะหน่าขนาดเล็กๆ ภายในวันเดียวรำเมื่อก่อนที่จะออก สักสงครามเพื่อสร้างความฮึกเหิม รำเพื่อเสริมสร้างพลังให้กับนักรบและเรียกสิ่งศักดิ์สิทธิ์คุ้มครอง ที่จัดขึ้นตามโอกาสที่เร่งด่วน เช่น เมื่อนักรบจะต้องไปสนามรบเป็นการรำเพื่อแสดงความจงรักภักดีต่อนักรบ และสร้างขวัญกำลังใจให้กับนักรบ นอกจากนี้เป็นการปลุกวิญญาณผู้คุ้มครองหรือขอสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายให้ร่วมเดินทางไปพร้อมกับนักรบเพื่อปกป้องคุ้มครองนักรบ ชื่อผีที่ส่วนใหญ่ที่น่ากลัวและเคารพคือ ผี กุ่มกั้น กุ่มไฟ มะหั้น เชื่อว่าผีเหล่านี้สามารถปกป้องคุ้มครองไม่ให้เกิดอันตรายจากการสู้รบได้

17. มะด้าย ยิด ไอ (Madai Yit Manau)

มะด้าย ยิด ไอ มะหน่าวนั้นเป็นงานมะหน่าวที่ไม่ใช่เป็นการรำมะหน่าวเป็นทางการ เป็นการรำขนาดเล็กเพื่อที่จะรวมตัวกันของญาติพี่น้องภายในครอบครัวและละแวกใกล้เคียง เพื่อถวายผู้คุ้มครองประจำบ้านซึ่งทำประกอบการรำมีเฉพาะของนั่นเอง ต้น โสนเป็นต้นไม้ที่มีความสำคัญสำหรับมะหน่าว เพราะเป็นต้นไม้ที่ก่อให้เกิดการรำมะหน่าวที่ใหญ่ เป็นการรำสำหรับหมู่บ้านซึ่งอาจจะรำปีละครั้งหรือสองปีละครั้งแล้วแต่ตามสะดวกของหมู่บ้าน การรำมะหน่าวนี่เป็นการรำเพื่อทำพิธีถวายเครื่องบูชาแก่สิ่งศักดิ์สิทธิ์ ทำประกอบการเต้นอาจจะมีการมีเฉพาะของนั่นเอง จะไม่เหมือนกับมะหน่าวประเภทอื่นๆ การรำมะหน่าวนี้อาจจะรำเป็นคู่ๆ ทั้งชายหญิงจะต้องเลขคู่เท่านั้น และไม่ค่อยเชิญแขกต่างหมู่บ้าน ส่วนใหญ่จะรำกันเองในหมู่บ้าน สำหรับครอบครัวที่นับถือ ผิมะด้ายนั้นจะต้องปลูกต้น (โสน) หรือไม้ไผ่ เพื่อเป็นที่อยู่ของผิมะด้ายดังนั้นในการบูชาจะต้องเรียกชื่อผิมะด้ายแล้วถวายเครื่องเส้นบูชาและเอาเครื่องเส้น ไหว้ไว้ใต้ต้นไม้ ผู้ที่เชื่อผิมะด้ายนั้นไม่ควรเผาหรือใช้ต้น (โสน) ในการหงต้มเป็นอันตรายเพราะเป็นต้นไม้ที่ศักดิ์สิทธิ์ เป็นต้นไม้บ่อเกิดการรำมะหน่าวขึ้นมาเพราะในต้น (โสน) นั้นมีนิกมากมายหลายชนิดมาอาศัยอยู่ร่วมกันและนกทั้งหลายมีการร่วมมือร่วมใจกันจัดรำมะหน่าวขึ้นมา

ข้อสำคัญในการปฏิบัติในการรำมะหน่าว มะด้าย ยิด ไอ คือ

1. จะต้องพิถีพิถันมาก เครื่องเส้น ไหว้จะต้องห่อด้วยใบตองแล้วนำไปใส่ห่อหลังจากถวายบูชาดีแล้วนำเครื่องเส้นไปฝังดิน
2. ในช่วงที่สวดมนต์อยู่ในบ้านไม่ควรจะเสียดัง และไม่พูดคำหยาบคาย และไม่ควรมีพิศ
3. นำเครื่องเส้น ไหว้บางชนิดที่บูชาผิมะด้ายนั้นหลังจากสวดมนต์ทำพิธีแล้วนำไปไว้ที่ใต้ต้น (โสน)
4. หลังจากทำพิธีถวายเส้นบูชาเรียบร้อยแล้วควรจะอยู่แต่ในบ้านหนึ่งวัน ไม่ออกมาข้างนอกบ้าน ไม่เหยียบที่ดิน และไม่ทำงาน นอกจากนี้ใช้เส้นด้ายสีขาวหรือหวายไม้ไผ่มัดรอบๆ บ้านไว้

ประวัติการรำมะหน่าวในหมู่บ้าน บ้านใหม่สามัคคีคะฉิ่น

ครั้งแรกในปี 2545 (Myit hkrum Manau) ได้มีการสร้างเสามะหน่าว และบ้านวัฒนธรรม (ซึ่งปัจจุบันได้ถูกไฟไหม้ไปแล้ว) เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการรำหน่าว ซึ่งเป็นการเริ่มต้นการรำมะหน่าวครั้งแรกของชนเผ่าคะฉิ่นในประเทศไทยในวันที่ 2-4 ธันวาคม 2545

โดยมีวัตถุประสงค์ของการรำมะหน่าวในครั้งนั้น คือ

1. เพื่อเป็นการรำมะหน่าวถวายถวายพระพรเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนพรรษา 5 ธันวาคม มหาราช รวมทั้งเพื่อแสดงถึงความความรักความกตัญญูต่อ ในหลวงที่ให้ชนเผ่าคะฉิ่นได้มีโอกาสอาศัยในประเทศไทย

2. เพื่อเป็นการฉลองการดำรงค้อยู่ของชนเผ่าคะฉิ่นในประเทศไทย
3. เพื่อเป็นการอนุรักษ์ประเพณีการรำมะหน่าวของชนเผ่าคะฉิ่น
4. เพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างชนเผ่าคะฉิ่นและชนเผ่าอื่นๆ ที่อยู่ในพื้นที่โครงการหลวงหนองเขียว

ครั้งที่ 2 จัดให้มีการรำมะหน่าว (Sut Manau Nauhpaw) ของชนเผ่าคะฉิ่นเป็นครั้งที่สองในหมู่บ้าน ในปี 2548 วันที่ 4-5 ธันวาคม 2548

โดยมีวัตถุประสงค์การรำมะหน่าวในครั้งนั้น

1. เพื่อเป็นการรำมะหน่าวถวายพระพรเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนพรรษา 5 ธันวาคมหาราช
2. เพื่อเป็นการรำมะหน่าวเพื่อให้ชนเผ่าคะฉิ่นที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยได้มีความเจริญรุ่งเรืองอยู่ดีมีสุข (Nau gup gup) คือ การเดินมะหน่าวให้วนรอบของการจัดงานรำมะหน่าว
3. เพื่อเป็นการอนุรักษ์ประเพณีการรำมะหน่าวของชนเผ่าคะฉิ่น
4. เพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่าง ชนเผ่าคะฉิ่นและชนเผ่าอื่นๆ ที่อยู่ในพื้นที่โครงการหลวงหนองเขียว

ครั้งที่ 3 รำมะหน่าว (Kahtawng de ai 25 ning hpring jubli Manau) เพื่อฉลองครบรอบ 25 ปี ของหมู่บ้านบ้านใหม่สามัคคี ในวันที่ 15-16 พฤศจิกายน 2550

โดยมีวัตถุประสงค์การรำมะหน่าวในครั้งนั้น

1. เพื่อเป็นการรำมะหน่าวถวายแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
2. เพื่อเป็นการรำมะหน่าวเฉลิมฉลองครบรอบการก่อตั้งหมู่บ้านบ้านใหม่สามัคคีคะฉิ่น 25 ปี
3. เพื่อเป็นการอนุรักษ์ประเพณีการรำมะหน่าวของชนเผ่าคะฉิ่น
4. เพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่าง ชนเผ่าคะฉิ่นและชนเผ่าอื่นๆ ที่อยู่ในพื้นที่โครงการหลวงหนองเขียว

ครั้งที่ 4 รำมะหน่าว (Zupra Manau Poi) เพื่อถวายแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวครบรอบ 80 พรรษา 4-5 ธันวาคม 2553

โดยมีวัตถุประสงค์การรำมะหน่าวในครั้งนั้น

1. เพื่อเป็นการรำมะหน่าวถวายแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวครบรอบ 80 พรรษา
2. เพื่อเป็นการเรียนรู้และสืบทอดประเพณีการรำมะหน่าวอย่างต่อเนื่องโดยจัดการรำทุกๆ 2 ปี เริ่มตั้งแต่ปี 2553 เป็นต้นไป
3. เพื่อเป็นการอนุรักษ์ประเพณีการรำมะหน่าวของชนเผ่าคะฉิ่นและเผยแพร่ไปสู่ที่ต่างๆ

4. เพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างชนเผ่าคะฉิ่นและชนเผ่าอื่นๆ ที่อยู่ในพื้นที่โครงการหลวงหนองเขียว
5. เพื่อเป็นศูนย์กลางของการเชื่อมความสัมพันธ์และพบปะกันของพี่น้องชนเผ่าคะฉิ่นที่อยู่ในที่ต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศ

ครั้งที่ 5 รำมะนาว ชบรา มะหน่าว (Sut Manau Naugup) ในวันที่ 4-5 ธันวาคม 2555

โดยมีวัตถุประสงค์การรำมะหน่าวในครั้งนั้น

1. เพื่อเป็นการรำมะหน่าวถวายแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
2. เพื่อเป็นการเรียนรู้และสืบทอดประเพณีการรำมะหน่าวอย่างต่อเนื่องโดยจัดการรำทุกๆ 2 ปี
3. เพื่อเป็นการอนุรักษ์ประเพณีการรำมะหน่าวของชนเผ่าคะฉิ่นและเผยแพร่ไปสู่ที่ต่างๆ
4. เพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างชนเผ่าคะฉิ่นและชนเผ่าอื่นๆ ที่อยู่ในพื้นที่โครงการหลวงหนองเขียว
5. เพื่อเป็นศูนย์กลางของการเชื่อมความสัมพันธ์และพบปะกันของพี่น้องชนเผ่าคะฉิ่นที่อยู่ในที่ต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศ

ภาพประกอบการรำหน่าวที่ผ่านมาในบ้านใหม่สามัคคี คะฉิ่น (5-6 ธันวาคม 2555)

รูป ขณะที่ชาวบ้านคะฉิ่น กำลัง ซ้อม รำหน่าว ก่อนวันงาน

รูปภาพ ขณะที่เด็กๆ กำลังซ้อมรำมะหน่าว

รูปภาพ เสามะหน่าว (Manau Shadaw)

รูปภาพ การตกแต่งประตูทางเข้าสู่ลานเต้นรำมะหน่าว

รูปภาพขณะเต้นรำมะหน่า

รูปขณะที่หัวหน้าของ Nau Shawng (ผู้นำเต้นกำลังนำเต้นอยู่)

รูปขณะที่ที่ผู้ร่วมเต้นกำลังเต้นรำหน้าเสามะหน่า

ผู้คนที่เข้าร่วมเต้นต้องแต่งชุดชนเผ่าของตัวเอง

การเต้นรำมะหน่าวแต่ละครั้งสามารถเข้าร่วมเต้นได้ที่ละหลายๆ

เครื่องดนตรีต่างๆ ที่ใช้ตีประกอบในการรำหน่าว

ภาพหอคอยที่นักเป่าปี่คะฉิ่น นั่งเป่าคณะรำมะหน่าว

ในการรำมะหน่าวแต่ละครั้งจะต้องมีการเลี้ยงอาหารคะฉิ่น (ภาพขณะเตรียมทำอาหาร)
ภาพขณะกำลังปรุงอาหารคะฉิ่นที่จะจัดเลี้ยงในวันงาน

คุณค่าของงานมะหน่าวที่สอดคล้องกับชุมชน

งานมะหน่าวถือเป็นประเพณีที่แสดงออกถึงอัตลักษณ์ของชนเผ่าคะฉิ่น โดยในอดีตมีการจัดขึ้น โดยมีเป้าหมายต่างๆ เช่น การเฉลิมฉลองในสำคัญงานต่างๆ เช่น การได้รับชัยชนะจากการรบ ทั้งนี้ในปัจจุบันชาวคะฉิ่นทั้งภายในประเทศไทย และที่อยู่ในประเทศต่างๆ ได้จัดขึ้น เพื่อเชื่อมความสัมพันธ์และแสดงออกถึงความสามัคคีของพี่น้องชนเผ่าคะฉิ่นที่อยู่ในประเทศ รวมถึงเพื่อให้ชาวคะฉิ่นได้เรียนรู้และศึกษาประเพณีการรำมะหน่าว รวมทั้งถ่ายทอดไปสู่ลูกหลานในอนาคต ซึ่งในการจัดงานในแต่ละครั้งนั้นมีส่วนช่วยทำให้ชนเผ่าคะฉิ่นให้คุณค่าของเครื่องแต่งกายของชนเผ่าตัวเองมากขึ้นเพราะการรำมะหน่าวแต่ละครั้งต้องแต่งชุดชนเผ่าของตนเองทำให้ทุกคนต้องหาชุดของตนเองไว้ใส่ในงานรำมะหน่าว

ประเพณีร่ำมะหน่าว กับการเปลี่ยนแปลง

ประเพณีการร่ำมะหน่าวสมัยก่อนในยุคที่ชนเผ่าคะฉิ่นยังนับถือผีอยู่นั้นจำเป็นต้องทำพิธีกรรมต่างๆ ที่จะต้องถวายแต่ผีต่างๆ ที่ชนเผ่าคะฉิ่นในสมัยนั้นได้นับถือจึงมีการฆ่าสัตว์ใหญ่ เช่น วัว ควาย เพื่อประกอบพิธีการร่ำมะหน่าว แต่ตั้งแต่ชนเผ่าคะฉิ่นส่วนใหญ่ได้หันมานับถือศาสนาคริสต์ทำให้การประกอบพิธีกรรมบางอย่างได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เช่น เริ่มการอธิษฐานก่อนการร่ำมะหน่าว รวมทั้งการฆ่าสัตว์ต่างๆ นั้นต่างก็ทำเพื่อที่จะทำอาหารเลี้ยงผู้ที่มีร่วมงานมะหน่าวในงานเท่านั้น

การร่ำมะหน่าวในสมัยก่อนนั้นจะมีผู้รู้จำนวนมากรวมทั้งทำทางการเดินต่างๆ ก็มีความหลากหลายมากมาย แต่ปัจจุบันนี้มีผู้รู้น้อยลงมากทำให้การเดินร่ำมะหน่าวแต่ละครั้งจึงมีความยากลำบากรวมทั้งทำทางต่างๆ ในการเดินต่างๆ น้อยลงกว่าสมัยก่อนมากทำให้จำเป็นที่จะต้องค้นคว้าและศึกษาเพิ่มเติมและต้องสืบทอดต่อไป

การร่ำมะหน่าวสมัยก่อนในจัดให้มีการร่ำมะหน่าวเฉพาะในช่วงวาระพิเศษครบรอบหรือเฉลิมฉลองในโอกาสสำคัญใหญ่เท่านั้นทำให้มีการจัดให้ร่ำหน่าวนานๆ ครั้ง เช่น 5 ปี หรือ 10 ปี แต่ปัจจุบันนั้นการร่ำมะหน่าวของชนเผ่าคะฉิ่นในประเทศต่างๆ จัดให้มีการร่ำทุกปี เช่น ชนเผ่าคะฉิ่นที่อยู่ในประเทศจีนจัดให้มีการร่ำมะหน่าวทุกๆ ปี ชนเผ่าคะฉิ่นที่รัฐอาสามาในอินเดียก็จัดร่ำมะหน่าวทุกๆ ปี รัฐคะฉิ่นในประเทศพม่าจัดตามวาระสำคัญในพื้นที่ต่างๆ ดังนั้นในปีหนึ่งๆ อาจมี 1-2 ครั้งก็มี ส่วนชนเผ่าคะฉิ่นที่อยู่ในประเทศไทยนั้นเราจัดให้มีการร่ำมะหน่าวทุกๆ 2 ปี ปัจจุบันการจัดการร่ำมะหน่าวนั้นเน้นเรื่องการสืบทอดถ่ายทอดและการเผยแพร่ประเพณีการร่ำหน่าวรวมทั้งเพื่อแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างเผ่าต่างๆ

2.2 องค์ประกอบของประเพณีร่ำมะหน่าว

2.2.1 เครื่องแต่งกายสำหรับงานร่ำมะหน่าว

เครื่องแต่งกายเป็นสิ่งสำคัญที่สุดสำหรับงานมะหน่าวเพราะในการร่ำมะหน่าวจะต้องแต่งชุดประจำเผ่าเท่านั้น คนคะฉิ่นจะต้องแต่งกายชุดประจำเผ่าของตนเองที่สุภาพ แยกหรือคะฉิ่นที่ไม่มีชุดประจำเผ่าก็ต้องแต่งกายให้สุภาพไม่ควรแต่งกายที่ไม่เหมาะสมกับงานร่ำมะหน่าวเพราะร่ำมะหน่าวเป็นงานที่ศักดิ์สิทธิ์เป็นงานขอพร ดังนั้นทุกคนจะต้องให้ความนับถือและให้เกียรติกับงานด้วย การร่ำมะหน่าวไม่จำเป็นต้องเป็นชุดประจำเผ่าคะฉิ่นเท่านั้นแต่สามารถแต่งชุดประจำเผ่าต่างๆ และชุดธรรมดาได้แต่ต้องสุภาพเท่านั้น การแต่งกายของแต่ละส่วนจะต่างกัน ดังนี้

1. การแต่งกายสำหรับหน้าของ

หน้าของที่นำเดินแต่ละครั้งจะมีจำนวน 8 ท่าน โดยจะแต่งกายด้วยชุดคลุมสีเหลือง มีลวดลายเป็นวงพระกุด ด้านหน้าเสื้อ และมีลวดลายนกต่างๆ ได้แก่ นกยูง นกแซว ส่วนของหมวกสานด้วยไม้ไผ่กับหวาย และตกแต่งด้วยขนนกเงือก นกยูง และหางนกแซว ด้านหน้าของหมวก และด้านข้างสองข้างจะมีเขี้ยวหมูป่า ด้านข้างของหมวกจะมีการร้อย

ลูกปัดสลับกับไหมพรมกลมมีสีส้ม หน้าของทุกคนต้องสะพายย่าม และดาบ เพื่อให้มีความสมบูรณ์ของชุดชาวคะฉิ่น นอกจากนั้นจะมีการถือผ้าสีขาว เพราะเวลาที่ถือมีดจะถือส่วนปลายแบบเต็มมือ จึงต้องใช้ผ้าสีขาวรองไว้ในกรือ การใส่รองเท้าส่วนใหญ่เป็นรองเท้าสีขาว และถุงเท้าสีขาว ให้เหมือนกันเป็นชุด ในอดีตชุดของหน้าของจะมีหลากหลายสี เช่น สีแดง สีน้ำเงิน ฯลฯ แต่ปัจจุบันที่ใช้สีเหลืองเพราะถือเป็นการเทิดพระเกียรติให้กับในหลวง

2. การแต่งกายของผู้ตามหน้าของ

การแต่งกายของผู้ตามจะต้องครบชุดตามประเพณีของชาวคะฉิ่น ซึ่งประกอบด้วย เครื่องเงิน ที่ตกแต่งลงในเสื้อสีดำ และนุ่งผ้าซิ่นสีแดง โดยมีผ้าคาดเอวสีแดง นอกจากนั้นจะต้องสวมหวายเป็นเส้นๆ ที่ผูกติดกัน รอบเอว และต้องมีการสวมถุงเท้าสีแดงทั้งสองข้าง โดยใส่รองเท้าและถุงเท้าสีขาวเป็นชุด ในส่วนของหัวจะมีการโพกโดยใช้ผ้าข้างในสีดำ ส่วนด้านหน้าจะเป็นผ้าสีแดงที่มีลวดลายตกแต่งต่างๆ การสวมใส่สร้อยคอจะมี 2 แบบ เป็นสร้อยคอเงิน และสร้อยคอคอลูกปัดสี แต่ในอดีตไม่ได้ทำจากลูกปัด แต่จะเป็นสร้อยที่ทำจากหินที่ข้างในเป็นสีน้ำตาลสลับกับข้างสีขาว ส่วนข้อมือใส่กำไลที่ทำมาจากเงิน ผู้ตามทุกคนต้องถือผ้าเช็ดหน้าสีขาว เพื่อให้มีความสมบูรณ์ตามชุดของชาวคะฉิ่น

การแต่งกายสำหรับผู้หญิง

- หมวก
- สร้อยคอ
- เสื้อที่ติดเงิน
- ผ้าถุงสีแดง

- ฝ้ามัดเอว
- ถุงน่อง
- อี๋มบั้ง(คล้ายเข็มขัด ทำจากหวาย)

การแต่งกายสำหรับผู้ชาย

- หมวก
- เสื้อและกางเกงสีเดียวกันหรือถ้าไม่มีให้ใส่เสื้อสีขาวและถุงจี
- คาบและข้อม

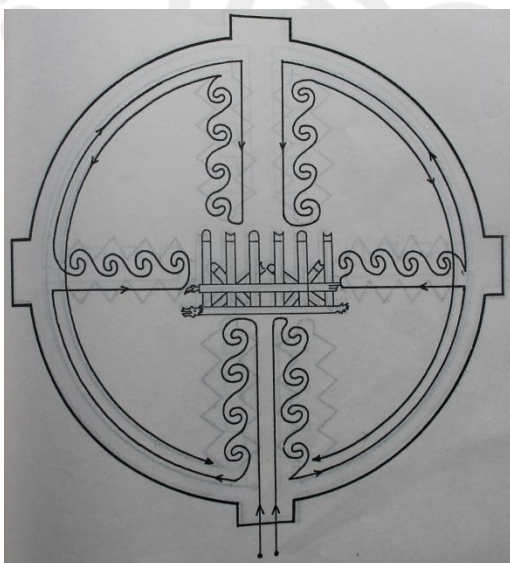
3. การแต่งกายสำหรับผู้ร่วมงาน

กรณีเป็นชาวคะฉิ่นหรือชนเผ่าอื่นๆในการมาเข้าร่วมงาน ให้แต่งกายตามชนเผ่าของตนเองในการเข้าร่วม โดยชุดอาจจะไม่ได้สมบูรณ์เท่ากับผู้นำ แต่ในกรณีการเข้าร่วมของคนทั่วไปเช่น นักท่องเที่ยวหรือผู้สนใจ จะเข้าได้เฉพาะช่วง ที่เปิดโอกาสให้เข้า โดยสามารถแต่งกายได้ตามปกติ

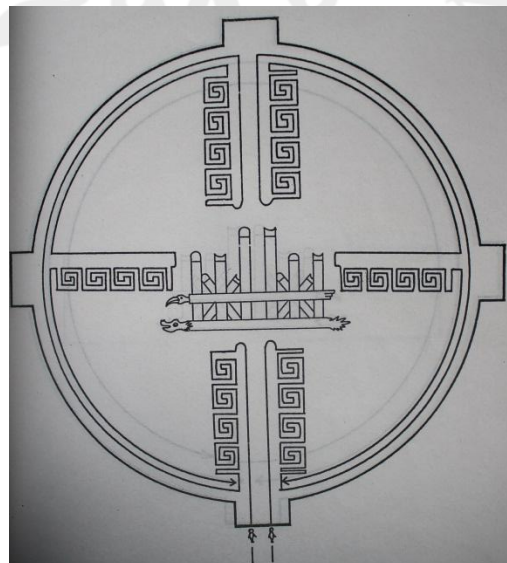
2.2.2 ทำทางประกอบการเต้นมะหน่าว

การประกอบพิธี จะมีประตูเข้า 4 ด้าน โดยเริ่มต้นผู้นำจำนวน 4 ท่าน จะเข้าประตูมาพร้อมกัน โดยเข้ามาเคารพเสามะหน่าว เคารพผู้มาร่วมงาน แล้วแยกย้ายไปด้านละ 2 คน โดยทุกคนต้องพยายามเดินให้ได้จังหวะเดียวกัน ดังนั้นผู้นำหน้าของต้องมีทักษะในการจดจำท่า และต้องคอยหมั่นสังเกตผู้นำคนอื่น โดยท่าของผู้ชายคือการถือคาบแล้วสะบัดมือออกเป็นจังหวะ ส่วนผู้หญิงจะถือผ้าเช็ดหน้าสะบัดไปข้างหน้าซ้ายขวาสลับกัน โดยเส้นทางการเดิน จะแตกต่างกันตามเป้าหมายของการเดินในแต่ละครั้ง ทำทางที่ทางหมู่บ้านคะฉิ่นเคยใช้ เช่น พักทองแบบเล็กใหญ่ มะกูด

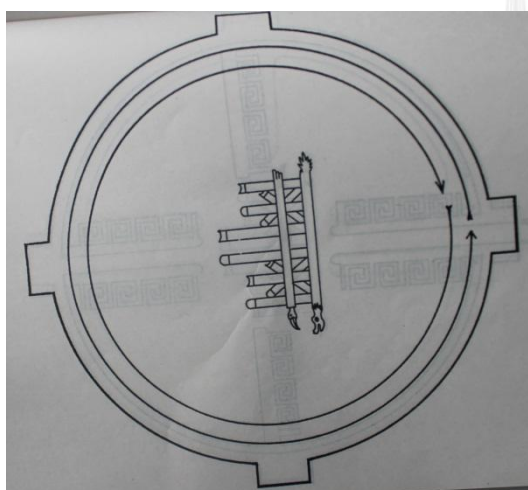
รูปตัวอย่างรูปแบบการเดินรำต่าง ๆ บางส่วน

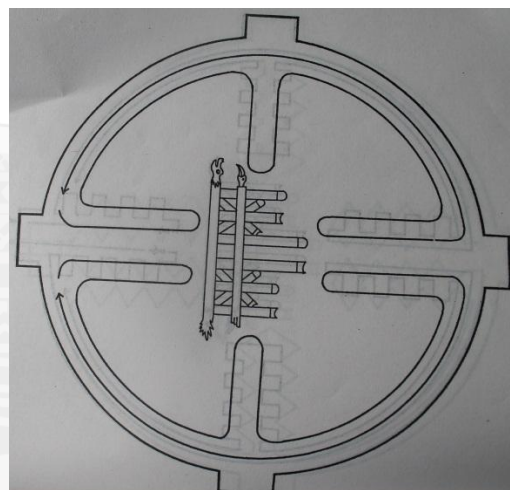
เต้นแบบ Kashun Maka

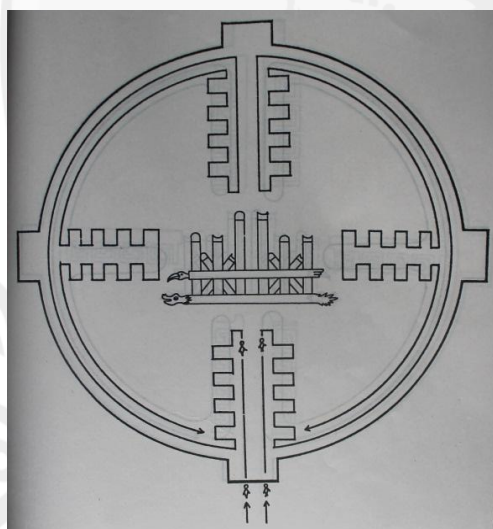
เต้นแบบ Sing gawkaji

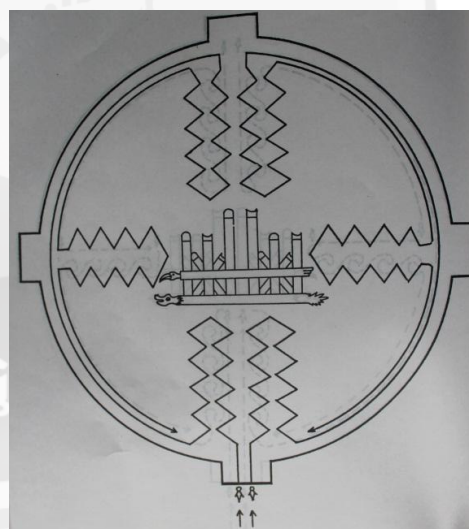
เต็๋นแบบ NAUATAMAI

เต็๋นแบบ SHADUNG HTINGRIM

เต็๋นแบบ Jan Lakung maka

เต็๋นแบบ Sing gaw maka

2.2.3 ดนตรีชนเผ่าคะฉิ่นในประเพณีรำมะหน่าว

เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงในการรำมะหน่าว ประกอบด้วย

1. กลอง(Jing)
2. ฆ้อง(Bau)
3. ปี่(Pahka)
4. ขลุ่ยจิงผะ(Sumphyi)

กลอง (Jing)

กลองใหญ่จึงเผา(กลองใหญ่ตีได้ 2 ด้าน) เป็นกลองที่มีไว้ตีให้จังหวะช่วงเดินรำ มีจังหวะการตีเป็นทำนองของกะลัน

ลักษณะ โพรงไม้เจาะรูยาวประมาณ 2 เมตร หุ้มด้วยหนังควายสองข้าง ทาสีกลองพร้อมวาดลวดลายจึงเผาให้สวยงาม

ฆ้องใหญ่(Bau)

ฆ้องใหญ่ตีให้จังหวะ ร่วมกับกลอง การใช้ฆ้องในการให้จังหวะแต่ละครั้งต้องใช้ฆ้องอย่างน้อย 4 ตัว
ลักษณะ เหมือนฆ้องทั่วไปทำจากโลหะ มีเส้นผ่านศูนย์กลาง 26 นิ้ว

ปี่ (Pahke)

เป่าตามจังหวะเพลงจิงผေး

ลักษณะ คล้ายปี่ทั่วไป ยาวประมาณ 16 นิ้ว

ขลุ่ยจิงผေး(Sumphyi)

ใช้เป่าสลับกับปี่ ตามจังหวะและทำนองเพลงจิงผေး

ลักษณะ คล้ายขลุ่ยจีนเป่าทางด้านข้าง มีรู 6 รู

1.2.4 อาหารสำหรับประเพณีรำมะหน่าว

สำหรับประเพณีการรำมะหน่าว จะมีการประกอบอาหารเพื่อเลี้ยงชาวบ้านและผู้เข้าร่วม โดยส่วนใหญ่จะเป็นอาหารท้องถิ่นของชนเผ่าคะฉิ่น ซึ่งจะขึ้นอยู่กับความเหมาะสมและการเตรียมการของชาวบ้าน ทั้งนี้ในการรำมะหน่าวจะมีเมนูเฉพาะที่ใช้สืบทอดต่อกันมา ได้แก่

เมนูที่ 1 ลาบหมู/ลาบวัว (Sanhkak)

ส่วนผสม	ขั้นตอนการปรุง
<ul style="list-style-type: none"> - เนื้อหมูหรือเนื้อวัว - ผัก.....(Shalap) - ผักไผ่ - Mahkawnam - ผักชีฝรั่ง (Gala paki) - มะแขว่น - เมล็ดผักชี (Pakki tum) - ชিং (Snam) - ตะไคร้ (Kumba Shahkau) - พริกแห้ง พริกขี้หนูสด - กระเทียม - เกลือ - ผงปรุงรส - น้ำมัน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ล้าง (ลาบ) เนื้อหมูให้ละเอียด 2. ตำกระเทียม พริก ตะไคร้ ตำให้เข้ากันอย่างละเอียด 3. นำเมล็ดมะแขว่นกับเมล็ดผักชีคั่ว พอเริ่มเปลี่ยนสีเป็นสีเข้มและมีกลิ่นหอมออกมาให้พักสักครู่แล้วนำมาตำให้ละเอียด 4. นำเครื่องปรุงทั้งหมดมาคลุกกับเนื้อหมูที่สับไว้ แล้วคลุกให้เข้ากัน 5. ตั้งกระทะใส่น้ำมันเพียงเล็กน้อย จากนั้นนำหมูที่คลุกลงผัดในกระทะให้สุก 6. พอเนื้อสุกดีแล้วให้นำสมุนไพรมาใส่แล้วคนให้เข้ากันจากนั้นเอาลง 7. ก่อนนำไปเสิร์ฟให้โรยผักชี

เมนูที่ 2 ปลาอบสมุนไพร (Nga Simai)

ส่วนผสม	ขั้นตอนการปรุง
<ul style="list-style-type: none"> - ปลา(นิยมใช้ปลานิลหรือปลาไน) - มะนาว - กระเทียม - พริกขี้หนูสด/พริกแห้ง - ตะไคร้ - ชিং - ถั่วเน่าแผ่น - มะแขว่น - เมล็ดผักชี - ผักชีฝรั่ง 	<ol style="list-style-type: none"> 1. หั่นปลาเป็นชิ้นๆแล้วคลุกกับเกลือและน้ำมันมะนาว คลุกเคล้าให้ทั่วถึงแล้วพักทิ้งไว้ 20 นาที 2. เลือกผักตามความชอบ แล้วล้างผักแล้วหั่นเป็นชิ้นๆ 3. ตำพริก กระเทียม ตะไคร้ ให้ละเอียด 4. คั่วมะแขว่น เมล็ดผักชี ให้หอม พักให้เย็นแล้วตำให้ละเอียด 5. นำเครื่องปรุงที่เตรียมไว้ทั้งหมดคลุกเคล้ากับปลาพร้อมปรุงรสให้เข้ากัน 6. เมื่อคลุกเคล้าได้ที่แล้วนำไปใส่ในหม้อ เติมน้ำพร้อมน้ำมันลงไปเล็กน้อย จากนั้นปิดฝาหม้อ นำหม้อตั้งบนเตาโดยใช้ไฟอ่อนๆ รอจนน้ำเริ่มแห้งและเนื้อปลาสุก(ในอดีตใช้การอบหรือ อหาลามในกระบอกไม้ไผ่)

ส่วนผสม	ขั้นตอนการปรุง
<ul style="list-style-type: none"> - เกลือ - น้ำมัน - ผักไผ่ - ผงปรุงรส 	

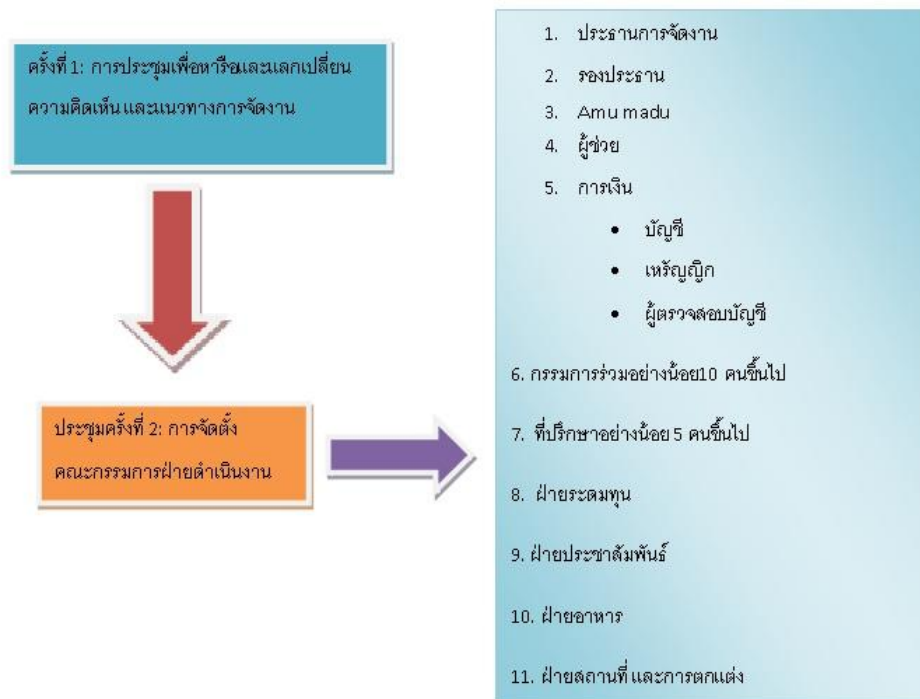
เมนูที่ 3 ต้มเผือก (Nai simai)

ส่วนผสม	ขั้นตอนการปรุง
<ul style="list-style-type: none"> - เผือก - ถั่วเน่า - ถั่วฝักยาว - กระเทียม - ผักกาดคองแห้ง - ถั่วลันเตา - จิง - เกลือ - โหระพา - หน่อไม้คองตากแห้ง 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ตั้งน้ำให้เดือด จากนั้นให้ทุบพริก กระเทียม จิง เกลือแล้วใส่ลงในหม้อร่อนน้ำเดือด 2. ใส่เผือก ถั่วฝักยาว ถั่วลันเตา ร่อนสุก จากนั้นใส่หน่อไม้คองแห้ง ร่อนสุกแล้วปิดไฟ โรยใบโหระพากลิ่น

นอกจากนี้ ยังมีการทำ เมนูอื่นๆ ตามความเหมาะสม เช่น น้ำพริกปลาแห้ง น้ำพริกคาวตอง กระจับปัดกุ้ง ต้มขงุน ต้มใบบัวบก

2.3 ขั้นตอนการเตรียมงาน (ร่ามะหน้า)

ขั้นตอนที่ 1: การประชุมสร้างความเข้าใจกับชุมชนและคณะที่อยู่นอกชุมชนก่อนหนึ่งปีการจัดงาน

ขั้นตอนที่ 2: ประชุมเพื่อการดำเนินงานและแบ่งบทบาทหน้าที่รับผิดชอบ

ขั้นตอนที่ 3: การเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ ช่วงระหว่างก่อนจัดงาน 5 เดือน

1. การวางรูปแบบ และระดมทุน
2. การประชาสัมพันธ์

ขั้นตอนที่ 4: การเตรียมสถานที่จัดงาน

1. การทำความสะอาดบริเวณจัดงาน โดยชุมชนร่วมมือร่วมใจกันทำ
2. การทำความสะอาดบ้านวัฒนธรรม
3. การสรรหาอุปกรณ์ที่ใช้ในงาน
 - ไม้ไผ่
 - ไม้
 - สานไม้ไผ่ ยาว 100 เซนติเมตร

- หญ้าคา
- เชือก
- ธงกระดาษสี
- สีสำหรับทาเสามะหน่าว

4. การตกแต่งทาสีเสามะหน่าวให้สวยงาม

ขั้นตอนที่ 5. การวางซุ้มประตูทางเข้าลานมะหน่าว

ทำเครื่องหมายที่ประตูไว้ก่อนการวางประตูทางเข้าลานมะหน่าวมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องวางให้ถูกต้องตามทิศต่างๆ และประตูทางเข้าหลักนั้นถือว่าเป็นประตูศักดิ์สิทธิ์จึงต้องตกแต่งให้ดูสวยงาม (การสร้างประตูหลักและประตู 3 ทิศนั้นไม่เปิด ซึ่งประตูหลักจะเปิดทางทิศทาง) การทำประตู 4 ทิศ หมายถึงการมาพบของพี่น้องชาติพันธุ์กะเหรี่ยงที่อยู่ในแต่ละทิศ

- 1) การวางประตูทางเข้าหลักซึ่งประตูใหญ่จะต้องตกแต่งให้สวยงามด้วยดอกไม้และต้นกล้วย
- 2) ละมอลาม เป็นประตูทางเข้าลานมะหน่าวเล็ก ไม่จำเป็นต้องตกแต่งแต่จะต้องกันปิดด้วยไม้ไผ่

ขั้นตอนที่ 6. การเตรียมพื้นที่หลัก

1. การปักไม้ไผ่เป็นรูป กากบาทไว้รอบลานมะหน่าว
2. สร้างหอ ไม้ไผ่ ลังจีป็นรา (Lang Chyi Pin Ra) สำหรับคนเป่าปี่ห่างจากเสามะหน่าวด้านขวา 3 เมตร โดยมีความสูง 4 เมตร กว้าง 1 เมตร ซึ่งปักคั่นไผ่ลุงรี (Hkung Ri) แล้วห้อย พระจันทร์ และพระอาทิตย์ไว้ปลายยอด

3. ปักธงชาติไว้บนหัวของเสามะหน่าว
4. ตกแต่งลานมะหน่าวให้ดูสวยงามและโดดเด่นด้วยธงริ้วหลากสี
5. ตกแต่งซุ้มประตูใหญ่ทางเข้างานด้วยไม้ไผ่ให้สวยงามและตกแต่งด้วยต้นกล้วยและต้นอ้อย
6. การสร้างซุ้มต่างๆ เช่น ซุ้มกองอำนาจการ ซุ้มประกอบพิธี
7. เวทีการแสดงวัฒนธรรม และตกแต่งให้ดูสวยงาม
8. สร้างประตูทางเข้าหมู่บ้าน

หมายเหตุ อาจจะมีซุ้มนิทรรศการหรือซุ้มอื่นๆขึ้นอยู่กับคณะจัดงานในแต่ละปี

ขั้นตอนที่ 7. การประชุมสรุปการเตรียมงานและการติดตามผล

จัดตั้งคณะกรรมการฝ่ายงาน

- 1) ฝ่ายงานด้านไฟฟ้า

- 2) ฝ่ายนำประปา
- 3) ฝ่ายรักษาความปลอดภัย
- 4) ฝ่ายบริการ
- 5) ฝ่ายกองอำนาจการ
- 6) ฝ่ายต้อนรับ
- 7) ฝ่ายดนตรี
- 8) ฝ่ายร้องเพลง

ขั้นตอนที่ 8: การเตรียมความพร้อมของหน้าวง

หน้าวง คือ ผู้มีบทบาทสำคัญในการเดินรำมะหน้าวงเพราะจะต้องเป็นผู้นำการเดินมะหน้าวงจนจบกระบวนการ ดังนั้นจำเป็นจะต้องซ้อมหนึ่งอาทิตย์ก่อนจัดงานและต้องจำทำการเดินให้แม่นยำ โดยผู้ที่ถูกคัดเลือกเป็นหน้าวงจะต้องมาทำการซ้อมทุกวัน

ข้อปฏิบัติสำคัญที่หน้าวงต้องตระหนักและทำตามอย่างเคร่งครัด

- งดการมีเพศสัมพันธ์ก่อนถึงงานหนึ่งอาทิตย์ เพราะทำตัวให้บริสุทธิ์
- ละเว้นอบายมุขต่างๆ
- รักษาสุขภาพตนเองให้แข็งแรง
- อธิฐานก่อนรำมะหน้าวงทุกครั้ง และต้องนำเดินจนจบกระบวนการ
- มีความรับผิดชอบสูง
- มีความอดทน

ขั้นตอนที่ 9: การเตรียมอาหาร

ในการจัดงานมะหน้าวงอาหารจะเน้นอาหารกะฉิ่นดั้งเดิม โดยให้ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านอาหารเป็นคนทำอาหารเป็นหลักและจัดผู้ช่วยโดยจะแบ่งเป็นกลุ่มเยาวชน และพ่อบ้านแม่บ้าน

เมนูหลักที่ใช้ในงานรำมะหน้าวง

- ลาบ หรือ ที่เรียกว่า ฉ่านคัก โดยจะใช้หมู เนื้อควายหรือวัว
- เมนูปลา ที่เรียกว่า หง่า กะหบ่อ หง่า กะโป่ง(ปลาที่เผาในกระบอกไม้ไผ่) โดยเน้นส่วนประกอบเป็นสมุนไพร
- แกงเผือก หรือ แกงชนิดอื่นๆ ตามฤดูกาล

2.4 ขั้นตอนช่วงการประกอบพิธีกรรม การรำมะนาว

1. หน้าซองมารวมตัวกันที่หน้าบ้านวัฒนธรรม
2. ทิ้งคิ่งทิ้งนูถิ่งริมไอ หมายถึงเป็นการเคารพบ้านวัฒนธรรมก่อนออกไปเดินในลานมะนาว
3. ทำพิธีขอเปิดประตูโดยการเดินประกอบ และปิดประตูหลังจากเดินเสร็จ
ตอนเริ่มเดินและจบการเดินให้ความเคารพผู้เข้าร่วมงานและเสามะนาว(ในหนึ่งวันจะเดินสองรอบ คือ รอบเช้าและรอบบ่าย ครั้งละ 2 ชั่วโมง)
4. อธิฐานปิดการรำมะนาวในแต่ละรอบ

2.5 กฎข้อปฏิบัติสำคัญที่ผู้เข้าร่วมมะนาวต้องปฏิบัติตาม

1. ไม่ดื่มสิ่งมีแอลกอฮอล์ก่อนเข้าร่วมรำมะนาว
2. ไม่ขำขี้ขำเข้าไปในช่วงรำมะนาวอยู่
3. ไม่เข้าๆออกๆในช่วงที่รำมะนาว
4. ไม่ส่งเสียงดังรบกวนคนอื่น
5. เข้าประตูหลักเท่านั้น
6. ไม่นำอาหารหรือของกินเข้าไปในลานมะนาวช่วงที่รำมะนาว

2.6 แนวทางในการอนุรักษ์

จากการประชุมระดมความคิดในเวทีนำเสนอผลการดำเนินงานร่วมกับชุมชนในวันที่ 23 ธันวาคม 2556 ที่ผ่านมานั้น ชุมชนสะท้อนถึงความสำคัญและความต้องการให้ประเพณีรำมะนาวยังคงมีอยู่ในชุมชน โดยส่วนใหญ่อยากเห็นการจัดงานเกิดขึ้นทุกปี แต่เนื่องจากมีข้อจำกัดในเรื่องของงบประมาณการจัดงาน เนื่องจากการจัดแต่ละครั้งต้องอาศัยผู้นำเดิน หรือ หน้าซอง จากประเทศพม่า จึงทำให้เสียค่าใช้จ่ายสูง ดังนั้นทางชุมชนจึงได้พยายามจัดให้มีการเรียนรู้ในเรื่องของการเป็นหน้าซอง โดยจัดให้มีการแลกเปลี่ยน พูดคุย กับหน้าซองที่มาจากประเทศพม่า โดยเฉพาะในการจัดงานปีที่ผ่านมา รวมถึงความพยายามในการถ่ายทอดให้กับลูกหลานในชุมชน ซึ่งไม่เฉพาะในเรื่องของการรำมะนาว แต่รวมถึงการถ่ายทอดเรื่องราววิถีชีวิต การแต่งกาย อาหาร ภาษา ฯลฯ ให้คงอยู่กับลูกหลานในชุมชนต่อไป

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

โครงการแนวทางการอนุรักษ์ประเพณีการรำมะหน่าว (MANAU) ของชนเผ่ากะฉิ่นในชุมชนบ้านใหม่สามัคคีกะฉิ่น หมู่ 14 ต.เมืองนะ อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่ เป็นโครงการวิจัยที่ถูกขับเคลื่อนโดยแกนนำหลักในชุมชน ร่วมกับกลุ่มวัฒนธรรมกะฉิ่นที่พักอาศัยในเขตเมืองเชียงใหม่ และกลุ่มเจ้าหน้าที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองเขียว โดยมีวัตถุประสงค์หลักที่สำคัญ ได้แก่

1. เพื่อศึกษาประเพณีการรำมะหน่าว (MANAU) ของชนเผ่ากะฉิ่นในชุมชนบ้านใหม่สามัคคีกะฉิ่น หมู่ 14 ตำบลเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาสถานภาพ และปัจจัย/เงื่อนไขการดำรงอยู่ของประเพณีการรำมะหน่าว (MANAU) ของชุมชนบ้านใหม่สามัคคีกะฉิ่น
3. เพื่อหาแนวทางในการอนุรักษ์ประเพณีการรำมะหน่าว (MANAU) ของชนเผ่ากะฉิ่นในชุมชนบ้านใหม่สามัคคีกะฉิ่นหมู่ 14 ตำบลเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

สรุป อภิปรายผล

บ้านใหม่สามัคคี เป็นหมู่บ้านชาวกะฉิ่นที่ขนาดใหญ่ที่สุด ที่เหลืออยู่ในประเทศไทย และอาศัยอยู่ร่วมกันมาเป็นเวลามากกว่า 31 ปี และมีความพยายามดำรงไว้ ซึ่งเอกลักษณ์และวัฒนธรรมประเพณีของตนเอง ทั้งในเรื่องของ ภาษา การแต่งกาย และประเพณีต่างๆ ที่สำคัญ รวมถึงประเพณีรำมะหน่าว ซึ่งเป็นเรื่องราวสำคัญที่นำมาสู่การศึกษาวิจัยในครั้งนี้

ทั้งนี้จากการดำเนินงานที่ผ่านมา โดยสรุปแล้วพบว่า ประเพณีรำมะหน่าว ยังคงมีความหมายและความสำคัญกับชนเผ่ากะฉิ่น ที่คนทุกรุ่นยังคงรู้จัก แม้บางส่วนอาจจะไม่ทราบถึงขั้นตอน วิธีการ หรือความหมายที่แท้จริงของการมีประเพณีดังกล่าว แต่ชุมชนยังคงพยายามผลักดันให้มีการจัดขึ้นภายใต้เป้าหมายที่สำคัญที่ทางทีมกำหนด ซึ่งปัจจุบันทางชนเผ่ากะฉิ่นในบ้านใหม่สามัคคีได้เน้นการจัดขึ้นเพื่อเป็นการเฉลิมฉลองในวันเฉลิมพระชนม์พรรษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยมีกำหนดจัดขึ้นสองปีต่อครั้ง ในการดำเนินงานในแต่ละครั้งจะต้องมีขั้นตอนในการเตรียมการจัดงาน โดยเป็นการประชุมหารือจากหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อมาร่วมเตรียมงาน ทั้งด้านชุมชนและหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ด้านชุมชนจะมีการจัดเตรียมทั้งด้านสถานที่ รายละเอียดต่างๆ ในพิธีกรรม และองค์ประกอบอื่นๆ ที่สำคัญ เช่น เรื่องของการแต่งกายของผู้นำ ผู้เข้าร่วม เรื่องของการชักซ้อมพิธีกรรม หลังจากนั้นจึงเป็นการจัดงานที่ชาวกะฉิ่นที่อยู่ในที่ต่างๆ จะมาร่วมงานกันอย่างคับคั่ง

ปัจจุบันคนในชุมชนยังคงเห็นความสำคัญของการรำมะหน่าว แม้จะไม่สามารถอธิบายได้อย่างชัดเจนถึงเหตุผล คุณค่า หรือ ความหมาย แต่ส่วนใหญ่สะท้อนว่า เป็นสิ่งสำคัญที่จะเป็นตัวเชื่อมร้อยให้

ชาวคะฉิ่นได้มาเจอกัน และได้แสดงออกถึงวัฒนธรรมที่ดี ทั้งในเรื่อง การแต่งกาย การใช้ภาษา การประกอบอาหาร ฯลฯ รวมถึงประเด็นสำคัญคือเพื่อเป็นการเฉลิมฉลองให้กับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในวันเฉลิมพระชนมพรรษา และเน้นย้ำว่าเป็นประเพณีที่สำคัญที่ต้องรักษา ซึ่งหลายคนมีข้อเสนอต่อการจัดงานมะหน่าวของชุมชนดังนี้

มุมมองและข้อเสนอแนะต่อการจัดงานมะหน่าว

- ถ้าเป็นไปได้ อยากให้จัดงานมะหน่าวทุกปี เพราะอายุเยอะแล้วอยากให้มาร่วมกันมีความรู้สึกอบอุ่น ได้เจอญาติเพื่อนพี่น้องทุกคนด้วย
- จัดมะหน่าวสองปีหนึ่งครั้งก็ดี ชาวบ้านก็จะได้มีเวลาในการเตรียมงานที่ดีด้วย
- จากการจัดมะหน่าว 2 ปีครั้ง ทำให้บุคคลภายนอกรู้จักเรามากขึ้น ก็ถือเป็นการดีในการนำวัฒนธรรมในการเปิดตัวด้วย
- อยากให้ร่วมมือกัน เสียสละเข้าร่วมด้วยกันเหนื่อยกายเหนื่อยใจร่วมกัน
- อยากให้ทุกคนให้กำลังใจซึ่งกันและกันและทำงานร่วมกัน

(ข้อมูลจากเวทีนำเสนอผลงานวิจัยให้กับชุมชน วันที่ 23 ธันวาคม 2556)

ปัจจัยเงื่อนไขของการดำรงอยู่ของประเพณีรามะหน่าว

ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ประเพณีรามะหน่าวยังคงมีอยู่ในชุมชน คือ การเห็นความสำคัญของแกนนำชุมชนที่ได้มีโอกาสเรียนรู้ และเป็นผู้ดำเนินการจัดให้เกิดขึ้นในหลายปีที่ผ่านมา ซึ่งถึงแม้ภายในประเทศไทยจะเริ่มมีครั้งแรกในปี 2545 แต่ในต่างประเทศ เช่น พม่า ก็ได้มีการจัดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นจึงทำให้ประเพณีดังกล่าวยังไม่สูญหายไป การตระหนักถึงคุณค่าดังกล่าวของคนในชุมชน ถือเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญ ซึ่งจะเห็นได้ว่าไม่เพียงเฉพาะเรื่องของประเพณีรามะหน่าว แต่ในเรื่องอื่นๆ ที่สำคัญและเกี่ยวข้องกัน เช่น ภาษา การแต่งกาย ฯลฯ ก็เป็นสิ่งที่ทางชุมชนได้ให้ความสำคัญ โดยเป็นการทำงานผ่านองค์กรเครือข่ายต่างๆ รวมถึงมูลนิธิ เช่น Impect ที่เข้ามามีส่วนผลักดันให้เกิดการตื่นตัวในเรื่องดังกล่าว จึงจะเห็นได้ว่าในชุมชนมีการเชื่อมร้อยเครือข่ายในนามเครือข่ายคะฉิ่นแห่งประเทศไทย

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินโครงการ

จากการดำเนินโครงการที่ผ่านมาทีมวิจัยชุมชนได้สะท้อนว่าสิ่งที่อุปสรรคหรือปัญหาคือ

- เรื่องของภาษา เพื่อเป็นลักษณะงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมที่เฉพาะของท้องถิ่น มีภาษาที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น จึงทำให้เข้าใจยาก ซึ่งในการสรุปเนื้อหาต่างๆ ในตัวของรายงานต้องเป็นภาษาไทยจึงทำให้ต้องใช้ระยะเวลาอันยาวนาน

- ชาวบ้านยังคิดว่าการทำวิจัยเป็นเรื่องที่ยาก ตัวอย่างเช่น เรื่องราวประวัติของชาวคะฉิ่น ซึ่งก็มีคนที่ยังไม่รู้บ้าง และไม่รู้บ้างจึงทำให้ต้องใช้เวลานานในการศึกษานาน
- ชาวบ้านแต่ละคนไม่ใช่ผู้เชี่ยวชาญ แต่การทำรายงานส่วนใหญ่มีการอ้างอิงจากหนังสือซึ่งหนังสือเหล่านั้นค่อนข้างหายาก และเอกสารที่มีอยู่นั้นค่อนข้างมีความหลากหลายในเรื่องของภาษา จึงทำให้ต้องมีการจัดประชุม แต่ในขณะที่เดียวกันปัญหาที่พบคือทำให้ชาวบ้านไม่ค่อยให้ความร่วมมือซึ่งสะท้อนได้จากการเข้าร่วมประชุม

ข้อดีในการดำเนินโครงการ

จากการดำเนินโครงการที่ผ่านมาทีมวิจัยชุมชนได้สะท้อนว่าข้อดีหรือผลที่ได้จากการดำเนินโครงการคือ ทำให้ตนเองได้รู้ในเรื่องราว ประวัติของชนเผ่าคะฉิ่น ประเภทของการร่ำมะหน่าว ลักษณะการเต้น ฯลฯ ซึ่งที่ผ่านมาในอดีตประวัติการร่ำมะหน่าวมีอยู่มาก ไม่ว่าจะเป็นลักษณะของการเต้น การให้ความหมายของท่าเต้น แต่ที่ชุมชนเต้นอยู่แต่ก็ยังไม่รู้ว่าเป็นประเภทไหนและมีความหมายว่าอย่างไร ซึ่งหลังจากได้ทำโครงการจึงทำให้ชุมชนได้รู้และเป็นการทบทวนข้อมูลเพิ่มเติมร่วมด้วย ซึ่งหากไม่มีการทบทวนก็อาจจะส่งผลทำให้ประเพณีของชุมชนหายไป

ข้อเสนอแนะและข้อซักถามของชุมชนต่องานวิจัย

- เนื้อหาเยอะเกินไป ไม่มีรูปภาพทำให้ไม่น่าสนใจ อยากให้ทำในแนวที่อ่านง่าย น่าสนใจโดยเน้นรูปภาพและบรรยายได้ภาพ เขียนเนื้อหาให้อ่านง่ายเข้าใจง่าย เพื่อต่อการใช้ประโยชน์
- งานวิจัยนี้มีประโยชน์ อยากให้การเผยแพร่งานวิจัยเล่มนี้ มีการแปลเป็นภาษาคะฉิ่นด้วย และกระจายให้ทุกวัยได้อ่าน เพราะรุ่นที่อายุเยอะแล้วก็อ่านไม่ค่อยได้ บางคนก็อ่านไม่ได้เลย
- การจัดพิมพ์จะพิมพ์กี่เล่ม แล้วจะไว้ที่ตรงไหนบ้าง การเข้าถึงงานวิจัยเล่มนี้อย่างไรบ้าง อยากให้มีการกระจายในหมู่บ้านมากขึ้น

บรรณานุกรม

มนตรี กาฟู และคณะ (2555). **กะฉิ่น : เมื่อวานและวันนี้ การเรียนรู้ของกลุ่มเยาวชนกะฉิ่นบ้านใหม่สามัคคี, อินเวินทีฟ.**

Gan Tang Gun (2011). **The Origin Of Kachin Manau.** พิมพ์ครั้งที่ 1

James Henry Green Collection (2000). **Burma Frontier Photography 1918-1935.** First Published 2000 by Merrell Publishers Limited 42 Southwark Street.

Lam Aung Ra (2001). **Wanpawng Htunghking Laika.** Wantung Laikaseng Tawng Chye Hkye Wang MANDALAY.

Shadan Zav La (2012). **The Kachin Traditichnal Musich and Their Rituals.** พิมพ์ครั้งที่ 1. Cover Desigh, Layoute Printing.

Umin thu (2002). **Glimpses of Kachin Traditions Customs.** พิมพ์ครั้งที่ 2 . Daw Myint Thinggaha Printing Houes.

มูลนิธิโครงการหลวง
ROYAL PROJECT FOUNDATION